

Manóvár Óvoda és Minibölcsháza

2378 Pusztavacs, Petőfi u. 5-7.

OM azonosító: 202673

PEDAGÓGIAI PROGRAM

TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM ADAPTÁLÁSA

Pusztavacs, 2025.

Intézmény OM-azonosítója 202673	Készítette Dutka Andrea igazgató
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
II-138./2025.(09.12.)határozatszámom elfogadta nevelőtestület nevében aláíró pedagógus	Véleménynyilvánítás Szülői Szervezet elnöke
II-140./2025. (09.12.)határozatszámom jóváhagyta igazgató ph.	
Egyetértését kinyilvánító Fenntartó nevében Jóri László polgármester	
Hatályos: 2025.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában.	
Verziószám	
Iktatószám II- 141 /2025.	

Tartalom

1.	BEVEZETŐ	6
2.	HELYZETKÉP	6
2.1.	A település bemutatása	5
2.2.	Az intézmény adatai	5
2.3.	Az intézmény szervezeti rendszere	7
2.4.	Óvodánk története, jelenlegi helyzete	7
2.5.	Óvodánk tevékenysége	7
3.	A NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE	9
3.1.	Tárgyi feltételek	9
3.2.	Személyi feltételek	10
4.	AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	12
5.	AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE	15
5.1.	Az óvoda helyi nevelési céljai	16
5.2.	Az óvoda helyi nevelési feladatai	16
5.2.1.	Az egészséges életmód alakítása	17
5.2.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékkorientált közösségi nevelés	24
5.2.3.	Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása	27
6.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	30
6.1.	Játék	30
6.2.	Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	33
6.2.1.	Verselés, mesélés	35
6.2.2.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	37
6.2.3.	Rajzolás, mintázás, kézimunka	38
6.2.4.	A külső világ tevékeny megismerése	40
6.2.5.	Mozgás	42
6.3.	Munka jellegű tevékenységek	44
7.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	45
8.	INKLUZÍV PEDAGÓGIAI SZEMLELET	47
9.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	49
	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanulóval kapcsolatos feladatok	50
10.	GYERMEKVÉDELLEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG	51
11.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGEIT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, ESÉLYEGYENLŐSÉGI TERV	56
12.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK	58

13.	ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET.....	60
14.	A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI.....	62
15.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	62
	15.1. Kapcsolat a családdal.....	63
	15.2. Óvoda és család kapcsolatának rendszere.....	64
	15.3. Az óvoda-család szorosabb együttműködése érdekében szervezett lehetőségek.....	66
	15.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei.....	66
	15.5. Együttműködés az iskolával.....	67
	15.6. Együttműködés a fenntartóval.....	68
	15.7. Kapcsolatunk egyéb intézményekkel.....	69
16.	ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS	69
	16.1. Óvónői értekezletek.....	70
	16.2. Dajkák belső képzése	70
	16.3. Tisztasági szemlék.....	71
	16.4. Az intézményvezetés ellenőrző és értékelő tevékenysége.....	71
	16.5. Az igazgatói értekezletek rendje.....	73
17.	A NEVELÉS TERVEZÉSE, IDŐKERETEI, A CSOPORTNAPLÓ, A „GYERMEK FEJLŐDÉSÉT NYOMONKÖVETŐ DOKUMENTÁCIÓ” VEZETÉSE	73
18.	A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	76
19.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	87
20.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	88

AZ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJÁT BEFOLYÁSOLÓ TÖRVÉNYI PARAGRAFUSOK

- * Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- * **363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.**
- * 137/2018. (VII.25.) Korm.rend. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Korm. rendelet módosításáról.
- * **A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény.**
- * **229/2012.(VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról.**
- * **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.**
- * 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről.
- * 30/2012. (IX.28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.
- * **2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.**
- * **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.**
- * 2003. évi 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
- * **1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról.** Ez a törvény biztosítja a fogyatékos emberek emberi méltóságát, jogaik érvényesítését és társadalmi esélyegyenlőségét. Előírja az akadálymentesítés, a hozzáférhetőség és az önálló életvitel támogatásának kötelezettségét.
- * **15/2013. (II:26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.**
- * 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- * 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- * **419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről - a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása**
- * **77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő**

támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.

- * 185/1999. (XII.13.) Korm.rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm.rendeletet módosítja
- * 1357/2011. (X.28.) kormányhatározat az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról.
- * Játékszerekről szóló 24/1998. (IV.29.) IKIM, NM együttes rendelete.
- * 1/1998.(VII.24.) OM rendelet a Nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről.
- * **2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról - A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét.** Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életpályamodell kialakítása.
- * **401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról - A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életpályájáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza.** Pontosítja a jogszabály alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.
- * 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról.

Eljárási szabály a pedagógiai program jóváhagyására

A pedagógiai programot az Nkt. 63. § (1) f) pontjában foglalt jogok alapján, a nevelőtestület tagjaként az óvodában alkalmazott pedagógusok készítik és fogadják el. A pedagógiai program elfogadása előtt a miniszteri rendelet 118. § (3) bekezdése alapján be kell szerezni a szakmai munkaközösség véleményét. Ha az óvoda az alapító okirata szerint nemzetiségi óvodai nevelési feladatot is ellát, akkor az Nkt. 84. § (9) bekezdése értelmében a pedagógiai program jóváhagyása előtt meg kell kérnie a nemzetiségi önkormányzat egyetértését. A nevelőtestület elfogadását, és - ha szükséges - a nemzetiségi önkormányzat egyetértését követően az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé a pedagógiai program. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartó, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése is szükséges.

ÓVODAI HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálása

1. BEVEZETŐ

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Jelen pedagógiai programunkat 2025. júliusában felülvizsgáltuk és a szükséges változtatásokat elvégeztük.

2. HELYZETKÉP

A település bemutatása

Pusztavacs község a fővárostól délkeletre mintegy 55 km-re fekszik, nyugati részén az M-5 autópálya, és az E-51-es főút vonal határolja.

Pusztavacsnak vasútállomása nincs és a községet szinte csak erdők fogják közre, külterületének 63% erdő. Valószínűleg a település elhelyezkedése és az adott közlekedési feltételek okozhatják, hogy a helyi munkahelyek betöltöttek, így az ott élők egy része más településen vállal munkát, vagy munkanélküli.

A községre jellemző, hogy a szülők döntő többsége szakmunkásképzőt végzett, vagy érettségizett, de ennél alacsonyabb végzettségűek is vannak. A diplomás szülő a legkisebb arányú. A szülők között megtalálható a fizikai és szellemi alkalmazott egyaránt, a vállalkozók igen kevés számot képviselnek, de ellenben van mezőgazdasági őstermelő több is. Anyagi helyzetük heterogén, az iskolai végzettségnek nincs meghatározó jelentősége az anyagi körülményekben.

A valamilyen községi segélyre rászoruló aránya számottevő a településen. A segélyezés oka az alacsony kereset, vagy a szülő egyedülállósága, valamint a munkanélküliség.

Az anyagiak léte vagy hiánya a társadalmi-értékek elsajátításában összefüggést mutat az iskolai végzettséggel.

Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Manóvár Óvoda és Minibölcso

2378 Pusztavacs, Petőfi u. 5-7.

Az intézmény fenntartója: Pusztavacs Községi Önkormányzat

2378 Pusztavacs, Béke tér 10.

Az óvoda OM azonosítója: 202673

Az alapító okirat száma, kelte: PV/455-2/2025. 2025.04.29.

Az intézmény szervezeti rendszere

Óvoda:	Pusztavacs, Petőfi u. 5-7. 3 csoport (65 férőhely)
Nevelőtestület:	5 fő óvodapedagógus ebből:
Igazgatóság:	1 fő igazgató
Nevelőmunkát segítőik:	3 fő dajka 1 fő pedagógiai asszisztens

A programot átdolgozta: Dutka Andrea igazgató

A programot elfogadta: az intézmény igazgatója és a nevelőtestülete, 2025. 09.12-én.

Óvodánk története, jelenlegi helyzete

Óvodánk a falu központjában található. 1959-ben épült (alapítás éve), majd többször bővítették. A 2025.04.29-én kelt alapító okirat PV/455-2/2025 számú érvényes Alapító Okirat szerint az óvoda férőhelye 65 főre módosult, a módosításokat 2025.08.01 dátummal alkalmazzuk.

2014. december 17-én keletkezett támogatási szerződés alapján elnyertük az óvoda épület külső felújításának támogatását, amely a tető teljes felújítását, külső nyílászárók cseréjét, az épület külső szigetelését és színezését, a villámhárítók és vízvezetők cseréjét foglalja magában. 2015.március 14-én kezdődött a projekt kivitelezése, és augusztus 12-i határidővel zárultak a munkálatok.

2017. januárban az óvoda belső felújítása is elkezdődött. A fenntartó 2016-ben pályázatot nyújtott be belső felújításra (megújuló energiaforrás, villamos hálózat, vizes blokkok, belső nyílászárók, burkolat cseréje, helyiségek festése). A sikeres pályázat által a Pusztavacsi Óvoda is korszerű, minden igényt kielégítő gyermekintézménnyé vált.

2024. szeptember 01-től többcélú köznevelési intézmény, óvoda-bölcsődeként működik, Az intézmény minibölcsődével bővült, amely szakmai tekintetben önálló intézmény.

2025. szeptember 01-től az óvoda a kettő vegyes csoport helyett három azonos életkorú csoportnak teszi lehetővé a működést, a tárgyi és személyi feltételeket biztosítva.

Az óvodai csoportszobák világosak, szépek, korszerűen felszereltek. Tornatermünk nincs, de az iskolai tornatermet megegyezés szerint igénybe vehetik az ovis gyerekek.

Az óvodához tágas, nagy udvar tartozik, gyepes területtel. Udvarunk homokozóval, hintákkal és fajátékokkal rendelkezik, mely a mozgás minden irányú lehetőségét biztosítja.

2020-ban a Magyar Falu program keretében, pályázati forrásból játszóudvarunk Európai Unió szabványoknak megfelelő, korszerű játékeszközökkel lett felújítva. A régi gyermekjátékok lebontása, cseréje 2020. nyarán és őszén valósult meg. Az udvar gondozását, tisztántartását az önkormányzat technikai személyzete és a közmunka programban részt vevő dolgozók végzik.

Jelenleg 65 férőhelyen tudjuk fogadni az óvodáskorú gyermekeket. A személyiségfejlesztés biztosításához rendelkezésünkre áll az érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó, szeretetteljes óvodai légkör.

Szocio-kulturális jellemzők

Az óvodánkba jelentkező gyermekek tükrözik a falusi népesség sokszínű rétegződését. Tapasztaljuk, hogy a családokkal, a családokon belül a gyermekeknek életkörülményei mennyire befolyásolóan alakítják óvodai nevelésünket. Ahogy szerte az országban észlelhető, így Pusztavacson is nyomon követhetők a technikai fejlődés hatása, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, s vonzatként az életszínvonal romlása, tartalékok felélése, a családi klímában fellelhető frusztráció.

Mind ezek ismeretében igyekszünk élmény gazdaggá formálni óvodai életünket, amelyben meghatározó erővé válhat a gyermekeket körülvevő tárgyi és személyi környezet.

Óvodásaink jellemzően kis családokból (apa+anya+gyermek vagy gyermekek) érkeznek. Egy-egy több generációs családok is megtalálhatók.

Évente változó számú az intézményünkben a csonka családból érkező gyermekek aránya.

A gyermekek mindegyike családi házakban él. A lakások általában összkomfortosak és komfortosak. Az óvodánkban nem olyan jelentős az önálló szobával rendelkező gyermekek száma, legtöbbjük testvérével osztozik meg egy szobán. A családok légköre zömmel nyugodt, harmonikus, de előfordul zaklatott életvitelű családból járó óvodás korú gyermek is. Pusztavacson a hátrányos helyzetű családból érkező gyerekek száma egyre kevesebb. Ezekben a családokban a gyermekeknek nincs saját szobájuk, ami nem meglepő, hisz a lakások nem komfortosak, rossz állapotúak. Többségük külterületen helyezkedik el.

A létszám arányában az anyák nagyobb hányada dolgozik, elenyészőbb a gyesesek aránya az óvodában.

A szülők az óvodával szembeni elvárásaikat a családi légkörben történő, a személyiséget tiszteletben tartó neveléssel, gyermekvédelemmel és pedagógiai felvilágosító tevékenységgel kapcsolatosan fogalmazták meg.

Óvodánk tevékenysége az Alapító okirat szerint:

Fenntartó neve: Pusztavacs Községi Önkormányzat

Óvodánk alapító okiratának száma: PV/455-2/2025

Óvodánk alapító okiratának kelte: 2025.04.29

Óvodánk alaptevékenysége:

-091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai;

-091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai;

-091120 A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, oktatása

Enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése-oktatása, pedagógiai és egészségügyi célú habilitációs és rehabilitációs ellátása;

Beszéd fogyatékos gyermekek integrált nevelése-oktatása, pedagógiai és egészségügyi célú habilitációs és rehabilitációs ellátása;

Egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) illetve annak veszélyeztetettségével küzdő gyermekek integrált nevelése-

oktatása, pedagógiai és egészségügyi célú habilitációs és rehabilitációs ellátása (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, tanulási képességek kevert zavara, kevert specifikus fejlődési zavar, figyelemzavar, tanulási zavar veszélyeztetettség, mutizmus);

-096015 Óvodai intézményi étkeztetés

Alaptevékenysége: gyermekek nevelése 3 éves kortól az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb, amelyben a nyolcadik életévét betölti. Teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások keretében nevel, iskolai életmódra felkészítő foglalkozásokat tart.

- A törvény eredeti – a felmenő rendszer elvét követő – hatályba léptetési rendelkezése értelmében a gyermek harmadik életévének betöltéséhez kötött óvodáztatási kötelezettség a 2014/2015. nevelési év első napján lépett volna hatályba, melyet a jogalkotó megváltoztatott.
- Az új szabály szerint **2015. szeptember 1-jén lépett hatályba** – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 24. § (3) bekezdése, 69. § (1) bekezdése és a 74. § egyidejű hatályon kívül helyezésével – **az a norma, amely fő szabályként írja elő a gyermek harmadik életévé betöltésekor beálló kötelező óvodáztatást** az Nkt. 8. § (2) bekezdése értelmében.
- **Az óvodai elhelyezés megszűnésének új esetkörét leíró Nkt. 53. § (1) bekezdése már 2014. szeptember 1-jén hatályba lépett.**

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekeket integráltan nevel és oktat.

Az óvodában évente a gyermekek a szülők előzetes beleegyező nyilatkozata és igénye alapján nevelési időn kívüli foglalkozáson vehetnek részt. A szülői beleegyező nyilatkozatok gyűjtése szükséges, ezek a foglalkozások térítésesek.

A katolikus és református egyház hitoktatói a szülők igénye alapján foglalkozást tartanak az óvodánkban. A foglalkozások ingyenesek.

Intézményünkben logopédiai ellátást és pszichológusi-differenciáló fejlesztő pedagógiai ellátást is biztosítunk hetente, melyeket az előzetes szülői beleegyező nyilatkozat és gyermek fejlettségének felmérése alapján működtetünk. A fenntartó hozzájárulásával történik a szakemberek alkalmazása és költségeik térítése.

3. A NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

3.1. Tárgyi feltételek

- Régi építésű óvodánk funkcionálisan kielégít minden olyan igényt, amelyet egy korszerű, színvonalas intézménytől elvárhatnak a felhasználók és a dolgozók is.
- A tornaszoba sajnos nincs, a testnevelés foglalkozás a csoportszobákban, vagy az udvaron valósítható meg.
- Az épületet nagy területen, zöldövezetű udvar veszi körül, mindazon lehetőséget kínálva, hogy a gyermekek mozgásigényüknek megfelelően önfeledten játszhasanak. Az udvari

játékaink 2020-ban a Magyar Falu pályázati program keretében újra cserélődtek. Az óvoda udvari játécai szabványosítottak, amelyet szükségszerűen és aktuálisan elvégeztünk. A játékeszközöket folyamatosan bővítjük.

- Az óvoda fűtése központi gáz-, valamint vegyes tüzelésű kazánnal működik, a megújuló energiaforrás kiépítése is megvalósult. Biztosított a hideg- melegvíz ellátottság és a csatornarendszer kiépített.
- Az óvoda külső felújítása 2015-ben megvalósult, amelyhez hozzátartozik a külső nyílászárók cseréje és az épület teljes hőszigetelése, valamint a teljes tető cseréje.
- 2016. áprilisban a fenntartó pályázatot nyújtott be belső felújításra (megújuló energiaforrás, villamos hálózat, vizes blokkok, belső nyílászárók, helyiségek festése). A megújuló energiaforrás alkalmazásával költséghatékonyra vált az energia felhasználásunk, ennek köszönhetően az intézmény korszerű, modern épületté vált.
- A berendezési és használati tárgyakban részben újak, a természetes anyagok dominanciája esztétikai érték közvetítő.
- Az óvoda berendezési tárgyai a gyermekek testméretéhez igazodva, azok önálló használatát teszik lehetővé.
- Stabilitásuk a baleset megelőzését szolgálja, elemeinek variálhatósága változatos térépítéssel a gyermekek közös és elkülönülő játékának alapja.
- Az egészség megőrzése, a higiéniai szokások kialakításának és megerősítésnek érdekében minden gyermek jellel ellátott tisztálkodási eszközeit az óvoda biztosítja és kezeli.
- A berendezési tárgyak, és a játékeszközök szükségszerűen kiegészítésre és pótlásra szorulnak.
- A csoportszobák játékeszközeinek széles skálája az aktív nagymozgástól a finommotorikáig megfelelő fejlődéshez járul hozzá.
- Az infokommunikációs eszközök korszerűsítése megtörtént, az informatikai rendszerünk kibővült a WIFI hálózat létrehozásával, az Ovikrétához szükséges laptopok rendelkezésre állnak.

3.2.Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

2. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Munkakörök	
Óvodapedagógus	5 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Dajka	3 fő

Összesen	9 fő
----------	------

Iskolai végzettség szerinti megoszlás:

Munkakör	
Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvónők száma	4 fő
Szakvizsgával rendelkező óvónők - drámapedagógus - fejlesztő pedagógus - nyelv és beszédfejlesztő - differenciáló - közoktatás vezető - mentor pedagógus	2 fő 1 fő
Szakközépiskolát végzettek száma	1 fő
Pedagógia asszisztens	1 fő
Pedagógiai munkát segítő szakképzett dajkák száma	3 fő

Az önkormányzat által megbízási szerződéssel foglalkoztatottak létszáma:

Munkakör	
Konyhai kisegítő	----
Dajka kisegítő	----
Kertész	----
Logopédus	1 fő
Fejlesztő/gyógy pedagógus	1 fő
Gyermekeorvos	----
Védőnő	----
Óvodatitkár	----

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi

szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különbözı kötelezı dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhetı meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

4. AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI, GYERMEKKÉP

Az óvoda helyi nevelési alapelvei

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 137/2018 (VII.25.), 363/2012. (XII. 17.) 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet módosítása alapján, a Kormányrendelet Bevezető részében megfogalmazott alapelvekre kell építeni saját alapelveinket:

„Az óvodai nevelés pedagógiai **alapelveinek** meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.”

- Biztosítjuk a gyermek sokoldalú fejlődését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermek mindenek felett álló érdekét tartjuk a legfontosabbnak, tiszteljük, szeretjük és megbecsüljük a gyermeket, a különbözőségeket toleráljuk.
- A játéktevékenység, a gyermek érdeklődése, a tapasztalatszerzés biztosítása segíti az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítését, ezért kiemelt alapelvünk a folyamatos és rendszeres megfigyelésen, közvetlen tapasztalatokon, tevékenységeken alapuló ismeretszerzés.
- Az óvoda és a család együttműködését nevelő munkánk alappilléreinek tekintjük, melyben a pedagógus pozitív nevelői mintájával és példamutató magatartásával igyekszik hatni a családi nevelésre, épít a családok nevelési értékeire, azt megtartva, továbbfejlesztve.
- Törekszünk a derűs, szeretetteljes és bizalomteljes légkör megteremtésére, amely erősíti a gyermek biztonságérzetét, önbizalmának pozitív alakulását.
- Fontosnak tartjuk az óvodás gyermeknek megfelelő környezet kialakítását, mely lehetővé teszi méreteiben, funkcióiban a megfelelő személyiségfejlődést.
- A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek időbeni kiszűrésére, speciális fejlesztésükhöz a rendelkezésre álló pedagógiai, pszichológiai szakszolgáltatások igénybe vétele, illetve a tehetségigérek szakszerű fejlesztése.
- Az óvoda kapcsolatai: „A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

Az óvoda helyi nevelési értékei

Óvodakép, Gyermekkép

Olyan óvodákban kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat. Munkánkat nevelőtestületi közösségekben végezzük – ezzel is erősíteni kívánjuk a nevelői ráhatásokat. Az óvónők munkáját csoportonként szakképzett dajkák segítik. A csoportokban egymás iránt tiszteletet tanúsító, elfogadó, egymás munkáját megbecsülő, egymáshoz ragaszkodó „hármast”-ok dolgoznak.

Az egyén tiszteletben tartása mellett a társas viselkedés megtapasztaltatásával, gyakorlásával a gyermekek szocializációját kívánjuk segíteni, felvértezve gyermekeinket azokkal az egyéni készségekkel és képességekkel, melyek szükségesek a sikeres iskolakezdéshez.

A családok bevonásával arra törekszünk, hogy pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segítse a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. Az óvodába kerülő gyermekek képességeinek fejlettségi szintje eltérő. Nevelőtestületünk ezt a különbözőséget természetesen elfogadja és tiszteletben tartja.

A nevelőtestület számára sikerélményt, belső elégedettséget jelent, ha a szülők nevelőpartnerüknek tekintenek bennünket, bizalommal fogadnak minket és kommunikálnak velünk, illetve az óvodában otthonosan érzik magukat. A gyermeknevelésben a szülőket, családokat igyekszünk megnyerni munkánk segítésére, az óvodai élet gazdagítására, szükség esetén a nevelőmunka hatékonyabbá tételére.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve – a gyermekek spontán érését hangsúlyozva, olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül legtöbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.

A gyermekek, akik nevelését végezzük,

- Jól érzik magukat társaik és nevelőik között az óvodáinkban, hiszen biztosított minden gyerek számára az egyenlő hozzáférés. Aktívak, érdeklődők, szívesen tevékenykednek. Jó a közérzetük, derűsek, kiegyensúlyozottak.
- Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek. Rendelkeznak az életkoruknak megfelelő testi és lelki képességekkel és készségekkel.
- Biztosított számukra a megfelelő játékidő, a játék feltétel, spontán tapasztalatszerzés lehetősége.
- Az egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiuknak megfelelően vesznek részt az óvodai tevékenységekben.
- Választékosan beszéljék anyanyelvüket, gondolataikat világosan kifejezzék. A magyar nyelv és a metakommunikáció segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket.
- Szívesen járnak óvodába, ott biztonságban érzik magukat.
- Aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, elfogadják a máságot.
- Természetes számukra az egészséges életmód; legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk.
- Nevelő munkánk innovatív, tudatos, tervszerű tevékenység, amelyben érvényesül a partnerközpontú szemlélet, a kulturált párbeszéd, az építő kritika, korrekt érdekérvényesítés.

Pedagógiai hitvallásunk

Küldetésnyilatkozatunk:

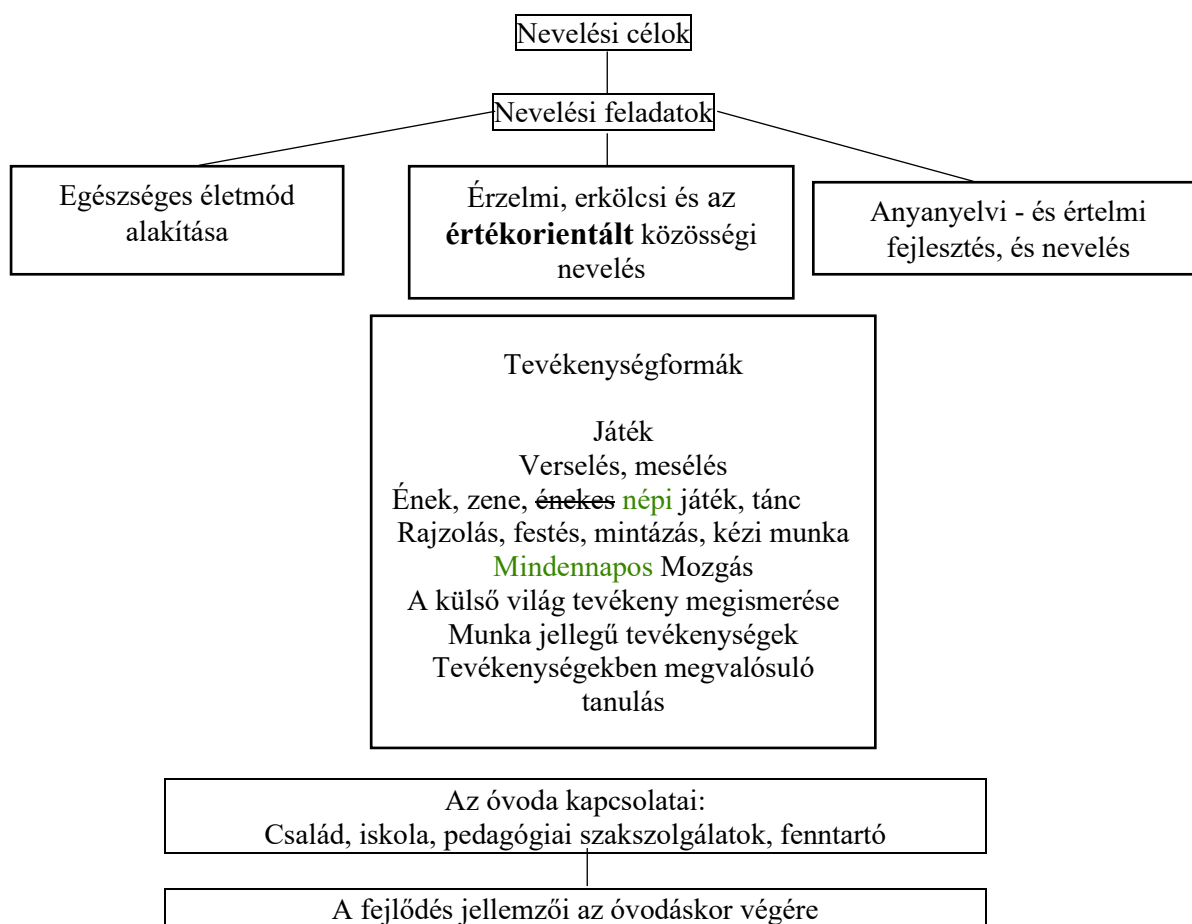
- A pusztavacsi Manóvár Óvoda nevelőtestülete vagyunk.
- Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programmal dolgozunk, melynek alapja a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítést a tevékenységek által, a tevékenységeken keresztül.
- Intézményünkben legfőbb tevékenység a játék. A játékba ágyazott sokrétű tapasztalatszerzésre nagy gondot fordítunk.
- Nevelőtestületünk óvodapedagógusai sokoldalúan képzett, többféle állami szakirányú végzettséggel rendelkeznek.
- Azért dolgozunk, hogy a 3-7 éves korú gyermekek harmonikus személyiségének egyéni sajátosságaira és életkorára jellemző tulajdonságait kibontakoztassuk és erősítsük.

Fejlesszük a gyermekek beszédképességét, erősítsük önállóságát, megalapozzuk és növeljük önbecsülését. Segítsük az akadályozott és részképesség zavarokkal küzdő, valamint a kiemelt képességű gyermekeket, és a másság elfogadását. A nehéz élethelyzetben lévő családoknak segítséget, támogatást nyújtunk.

- Olyan óvodákba várjuk a gyerekeket, amely befogadó és szeretetben, otthonos, derűs, nyugodt légkörben, biztonságban tölthetik egész napjukat, személyiségüket fejlesztő játékok közt válogathatnak és dinamikus, gyermekesetű óvónők, dajkák veszik őket körül.
- Naponta mesét hallgathatnak, verset tanulhatnak.
- Részt vehetnek a hagyományok ápolásában.
- Beszédhibájukat logopédus javítja.
- Heti rendszerességgel ismerkedhetnek a nevelési időn kívüli tevékenységekkel, amennyiben szülői igény alapján megszervezésére sor kerül.
- Részképesség elakadásoknál fejlesztőpedagógus nyújt segítséget.
- Nagy szerepet kap a bábjáték a gyermekek szórakoztatásában, játékában.
- Tágas udvaron tölthetik szabadidejüket.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Az óvodánk nevelési rendszerének bemutatása, a program felépítése

5.1. Az óvoda helyi nevelési céljai

Célunk A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú felkészítése, mely magába foglalja, a teljes gyermeki személyiség fejlesztésének és az életre való felkészítésnek lehetőségét a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Nevelési programunk a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvoda **nevelő** intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére, gondoskodására törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét /életre nevelését/ minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket. (TVKP 22. oldal)

A gyermekek...

- Szívesen járjanak óvodába, érezzék ott biztonságban magukat;
- Fejlődjének egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően;
- Legyenek aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, fogadják el a másságot;
- A magyar nyelv segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket;
- Legyen természetes számukra az egészséges életmód; legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk;

A szülők...

- Szívesen, bizalommal vegyék igénybe szolgáltatásainkat;
- Ismerjék, véleményezzék és támogassák az óvodában folyó nevelőmunkát;
- Aktívan kapcsolódjanak be az óvodai élet szervezésébe;

Munkatársi közösségünk...

- Maradéktalanul valósítsuk meg a HPP-ot.

5.2. Az óvoda helyi nevelési feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

„Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

- **az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása.” (OAP)**

A nevelési feladatok, tevékenységek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését.

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, harmonikus személyiségfejlesztése életkori és egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a családi neveléssel összhangban folyik.

Az óvodai nevelés heterogén kortárs csoportokban, közösségi tevékenységek során valósul meg.

A nevelés alapvető eszközei:

- a játék
- mesélés, verselés
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- mozgás (torna, mozgásos játékok)
- munka jellegű tevékenységek
- a tanulás különböző formái

A nevelés eszközeiből a játék a gyermekek alaptevékenysége, amely elsődleges és mással nem helyettesíthető. A felsorolt tevékenységi formák az óvodai nevelésben nem különülnek el élesen egymástól.

5.2.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A kisgyermek egészségéért a család mellett az óvoda is felelősséggel tartozik.

Ahhoz, hogy eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, a feladatunk:

- Az egészséget károsító magatartások megelőzése, illetve visszaszorítása
- Testi-lelki szociális jólét, melyet erőteljesen befolyásolnak az életkörülmények, valamint a környezet kultúrája

Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt.

A követendő minta szempontjából fontos intézményben folyó egészségnevelő munka, ezen belül az egészségügyi szűrővizsgálatok: gerinc, lúdtalp, hallás, látás vizsgálata, valamint a fogászati szűrés.

Az egészségnevelés a mindennapos nevelőmunkánk része. A nevelési folyamatban alapozó, bázis jellege van.

Ennek érdekében a nevelési terv részévé tesszük, hogy a gyerekek megismerjék a legfontosabb egészségügyi szabályokat, fontosnak tartsák a testedzést, megértsék az egészséges életforma jelentőségét.

Az egészséges életmódra nevelés célja:

- nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása
- az egészségtudatos életmód kialakítása
- környezet tisztán tartására, óvására nevelés
- helyes táplálkozási szokások kialakítása-kulturált étkezési illemszabályok megismerése
- egészségmegőrző szokások kialakítása
- öltözködési szokások fejlesztése
- környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

*„Mi az ember a természetben?
Semmi a végtelenhez képest,
Minden a semmihez képest.
Valami a semmi és a minden közt, középen!”*

(PASCAL)

Az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- „az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása”
- a gyermek fejlődéséhez és a fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós teszi, lelki nevelési feladatok ellátása.

(OAP)

Egészséges életmódra nevelésünk az egészséges állapot örömteli megélésére, a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Igyekszünk fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékos embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Megismertetjük a környezet- család, óvoda, közlekedés- leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.

Az egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű.

Intézményünk egészségfejlesztő területei:

Étkezési szokások kialakítása

Testápolási, öltözködési szokások kialakítása

Napirend

Pihenés

Mozgás, mindennapos testnevelés

Baleset-megelőzés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés.
- A szokás kialakítás az óvodapedagógus részéről rendszeres odafigyelést, pozitív motiválást, példamutatást, ellenőrzést, értékelést, a csoportban dolgozó kollégákkal teljes összhangot kíván.
- Fontos, hogy a fejlesztés során juttassa sikerélményekhez a gyermekeket.
- A kialakítandó szokások feleljenek meg a gyerek életkorának, ne kívánjunk olyat, aminek a teljesítésére nem képes, még éretlen.
- Biztosítson ismétlési lehetőséget a szokások kialakításában, rögzítésében.
- Rögzítse a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást.
- A felállított szabályok érthetőek, teljesíthetők legyenek, megismerésükre, megtanulásukra fokozatosan legyen lehetőség
- Együttműködés a családokkal, különös tekintettel a sajátos nevelést igénylő gyermekek vonatkozásában.
- Segítségnyújtás az olykor felkészületlen és tanácstalan szülők számára.

Étkezési szokások:

- Étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése.
- Egyéni szükségleteknek megfelelő, mennyiségileg elegendő, megfelelő minőségű ételek étrendbe iktatása.
- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- Megismerkednek gyermekeink az esztétikus terítési technikával, a helyes eszközhasználattal, az ételszedés módjával, a helyes szalvétahasználattal, a kulturált étkezési szokásokkal, az étkezés közbeni helyes viselkedéssel, az ételek nevével.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés az étkezés előkészületeiben. Ismerkedés a naposi munkával, amely erősíti a társak iránti felelősségérzetet.
- Szülők bevonásával a gyümölcsfogyasztás biztosítása.

Testápolási, öltözködési, higiénés szokások:

- A helyes testápolási szokások elsajátítása során a gyermekeket hozzászoktatjuk ahhoz, hogyha a kezük maszatos, piszkos lesz, tisztítsák le a kezüket, illetve mosdóhasználat után minden alkalommal mossanak kezet.
- A fogmosáshoz használt eszközöket tisztán tegyék a helyére.
- A test tisztán tartását (kéz, köröm, haj, nemi higiéné), a tiszta ruházat, a környezeti higiéné betartását rendszeresen ellenőrizni szükséges.
- A megfelelő komfortérzet kialakítása érdekében gondoskodjon a csoportszobák megfelelő hőmérsékletéről, folyamatos szellőztetéséről. (A téli időszakban különös gondot, esetleg aromaterápiával biztosítjuk az egészséges levegőt)
- Arra szoktatjuk őket, hogy szükségleteiket azonnal jelezzék.
- Megismertetjük gyermekeinket a zsebkendőhasználat helyes technikájával, a tiszta, és az elhasznált zsebkendő állandó helyével. A betegségek megelőzése érdekében betartatjuk ezeket a szabályokat: köhögés, tüsszentés orrfújás esetén.

- Az öltözködéshez mintaként szolgál az óvodapedagógus, és a dajka személyes példája, megjelenése.
- A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük az öltözés helyes sorrendjének megismertetésével, az öltözés technikájának gyakoroltatásával. Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.
- Az öltözőben minden gyermek számára biztosított a polc, ahová a szülők elhelyezhetik gyermekeik váltóruháját, váltócipőjét, ahol a gyermekek az önállósodás fokának, a hőmérsékletnek megfelelően öltözhöz, vetkőzhöz – differenciált segítségnyújtás mellett.
- A helyes öltözködési szokások kialakítása során ráirányítjuk a figyelmet a kényelmes, szellős, réteges öltözködés előnyeire, amely megóvja a sérüléstől, túlmelegedéstől, egyúttal esztétikus, és megfelelő komfortérzetet biztosít.
- A szülők figyelmét ráirányítjuk a megfelelő lábbeli használatára is, amely kényelmes, a sarokrészt kellően alátámasztó, hajlékony talpú, jól szellőző. Ez szolgálja leginkább a gyermek járásbiztonságát, kényelmét.

Napirend-hetirend:

- A napirend és heti rend kialakítása az óvodapedagógusok feladata és felelőssége.
- Utánzás, azonosulás alapszik, ezért fontos az óvodapedagógus példamutatása.
- A megfelelően kialakított napirend megszokott életritmust biztosít, elősegíti a tevékenységek megvalósítását, rugalmas, szükség esetén módosítható.
- Lehetővé teszi az elmélyült nyugodt játékot, biztosítja a megfelelő intervallumot a nyugodt étkezéshez.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek alapvető szükségletét a nap folyamán bármikor kielégíthesse.
- A csoportszobák szokásrendszerének kialakítása az óvoda életének zökkenőmentességét, nyugalomát biztosítja:
- Biztonságot nyújt, kiszámíthatóvá teszi a gyerekek cselekvését,
- A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait, igényeit.

A pihenéssel kapcsolatos teendők:

- Lényeges odafigyelnünk arra, hogy kielégítő pihenésben legyen része minden gyermeknek, hiszen az alvás a testi- lelki regenerálódás, az életenergia, a vitalitás egyik legfontosabb forrása.
- A gyermeki igényeket figyelembe véve teremtjük meg a nyugodt pihenés feltételeit, amelyet a biztonság, szeretetteljes légkörben a megfelelő hely, a pihenést, relaxálást segítő megnyugtató mese, halk zene, óvodapedagógusi megnyugtató szó, esetleg az álomba ringatás segít.
- A délutáni pihenőidőben a pihenést megköveteljük a gyerekektől, de az alvást nem erőltetjük. Amelyik gyermek nem tud elaludni, akkor adott idő elteltével az óvónő csendes, ágyon való pihenést ajánlhat fel.

Mozgás, mindennapos testnevelés:

- Az óvodáskorú gyermekek életeleme a mozgás. A természetes mozgás is előnyösen befolyásolja a mozgások összerendeződését és erősíti izomrendszerét. A kötetlen

mozgások gyakorlására, a mozgásigény teljes kielégítésére a legtöbb gyereknek nincs meg a lehetősége a családban. A gyermek mozgásigényének kielégítésénél ezért az óvodára nagy feladat hárul.

- A mindennapos mozgás a testi képességek fejlesztésére, az együttes élményszerzéshez, közösség fejlesztéshez szükséges.
- A csoportszoba, az udvar, a természet nyújtotta lehetőségeket kihasználva módot adunk a gyermekeknek, hogy szabadon mozogjanak, változatos mozgásformákat megtapasztaljanak.
- Alapvető feladatunknak tekintjük, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak a gyerekek, minél több időt töltsenek a szabadban. Napirendünkben hangsúlyos szerepet kap a szabadban való tartózkodás. A mindennapi szabad mozgásokhoz biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő szabadtéri játékokat, speciális, mozgásfejlesztő eszközöket, játékokat.
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a mozgástevékenységek során minden gyermek egyéni képessége, bátorsága szerint használja az eszközöket – megfelelő felügyelet mellett.
- A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel alakítására szoktatjuk, és követendő mintát nyújtunk a szülőknek is.
- A séták, a kirándulások az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják.

Baleset-megelőzés:

- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet XVIII. fejezetének A tanuló- és gyermek balesetekkel összefüggő feladatok, óvodára vonatkozó rendelkezései alapján végezzük.
- Óvodai helyiségeink, udvarunk és egyéb eszközeink kialakításánál elsődleges szempont a biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása.
- A nevelési év elején a gyermekekkel közösen végigtekintjük a veszélyforrásokat a csoportszobában, az udvaron és a gyermekek által használt egyéb helyiségekben. Fontos, hogy ez az áttekintés a gyerekek életkori sajátosságának megfelelően, játékosan történjen.
- Fel kell hívni a figyelmüket, hogy a játékeszközök biztonságos használatával nem csak saját, de társaik testi épségét is védik. Ezt a balesetmegelőző feladatot a csoportnaplóban szükséges rögzíteni.
- A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy milyen veszélyforrásokat hordoz magával, mire szükséges odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében (helyiségek veszélyei: folyosó-lépcső, csoportszoba, öltöző, mosdó, udvar, udvari játékok, csoportszobai játékok)
- Az általános baleset megelőzési feladatokon túl, minden egyes tevékenység közben és kezdetén megbeszéljük az óvodapedagógusok a gyerekekkel, hogy biztonságuk védelme érdekében mire kell figyelniük.

Az egészséges életmód kialakításának óvodai feltételei:

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, mely az alábbi területekre terjed ki:

1. Az óvoda helyiségei

A színvilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül. Esztétikus, gazdag tárgyi környezetet kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyerekek egészséges életmódjának alakulását.

2. Öltözők

Az öltözők berendezése és világítása a gyerekek kényelmes öltözését szolgálja, minden gyermeknek jelével ellátott tároló zsákokat biztosítunk.

3. Csoportszobák

A csoportszobák több funkciót is ellátnak: a játék, a tevékenységek, az étkezés és alvás helyszínéül is szolgálnak. A berendezési tárgyak a gyerekeknek megfelelő méretűek, szín- és formavilágában gyermek közeleiek, stabilak, nem balesetveszélyesek.

4. Mosdó

A gyerekek rendelkezésére az intimitás biztosítása érdekében megfelelő méretű WC-k állnak rendelkezésre. Könnyen elérhető (jellel ellátott) saját törölközője van minden gyermeknek.

5. Az óvoda udvara

Kialakítása, felszerelése sokféle tevékenységet szolgál minden évszakban és a különböző napszakokban. Mozgást fejlesztő eszközök (különböző mászóakák), homokozók, csúszdák és egyéb udvari játékszerek teremtik meg a lehetőséget a sokoldalú szabadon választott tevékenységeknek. Jó idő esetén a játék nagy részét a szabad levegőn élvezhetik a gyerekek.

A környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra és értékrendszer kialakítása szempontjából az óvodáskort tartjuk a legfontosabb, legideálisabb szakasznak az ember életében.

Az óvodai élet jó példát adhat a gyerekeknek, szülőknek egyaránt- ebben meghatározó szerepet töltenek be az óvodapedagógusok-, környezeti attitűdjükkel, értékrendjükkel hatást gyakorolnak. (pl. újrahasznosítható anyagok, természetes anyagok felhasználása, növények ültetése, gondozása stb.)

A környezetbarát óvoda alapelvei a gyermekközpontúság, egészséges életmód, pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel- összhangban vannak pedagógiai elveinkkel. (részletesebben kifejtve a környezeti nevelés témakörben)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az egészséges életmód alakítása területén:

Testápolás:

- ❖ Minden étkezés előtt és után önállóan, figyelmeztetés nélkül mosakodnak, törölköznek,
- ❖ ruhájuk ujját fel-és letűrik, begombolják, kikapcsolják,
- ❖ WC papírt használják, kezet mosnak WC használat után,
- ❖ vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket és a fogápoló szereket tisztán teszik a helyére,
- ❖ a zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat,
- ❖ tüsszentéskor, köhögéskor a kezüket a szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

- ❖ Az önkiszolgálás feladatait szükségleteinek megfelelően, teljes önállósággal, biztonsággal, látják el,

- ❖ az épületbe lépés előtt letörölik a cipőjüket,
- ❖ önmaguk is képesek a szükségleteiket életkoruknak megfelelően, önállóan kielégíteni,
- ❖ szokássá válik az étkezés közbeni kulturált viselkedés, helyesen használják az összes evőeszközt, szalvétát, az asztal és környéke esztétikus rendjére törekednek.

Öltözködés:

- ❖ Önállóan megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, jelükhöz teszik a ruhájukat és cipőfűzőjüket meg tudják kötni.
- ❖ a gyermekek az önállósodás fokának, a hőmérsékletnek megfelelően öltöznek, vetkőznek – differenciált segítségnyújtás mellett.
- ❖ pihenés után ágyneműjüket összehajtogatják.

Baleset megelőzés

- ❖ Felismerik környezetükben a balesetveszély forrásokat.

Táplálkozás

- ❖ Meg tudják nevezni és különbséget tudnak tenni egészséges ételek és italok között, amelyekkel az óvodában megismerkedtek,
- ❖ Ismerjék meg a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának hátrányait, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának pozitív hatásait.
- ❖ az étkezések alkalmával gyakorolják az önkiszolgálási folyamatot, miközben megismerkednek gyermekeink az esztétikus terítési technikával, az ételszedés módjával, a helyes szalvétahasználattal, a kulturált étkezési szokásokkal, az ételek nevével,
- ❖ ismerkedjenek az evőeszköz helyes fogásával, használatával,
- ❖ óvodáinkban lehetőség adódik a naposi munkával való megismerkedésre, amely erősíti a társak iránti felelősségérzetet,
- ❖ étkezések alkalmával is biztosítjuk a nyugodt feltételeket: a megfelelő helyet, időt, az asztalnál történő csendes beszélgetéseket.

Egészségnevelés az óvodánkban

Az egészségnevelés a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelenti. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életviteli iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

A modern egészségnevelés fogalma az egészség: a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota. Ezek alapján határozzuk meg egészségfejlesztő tevékenységünket:

Egészségfejlesztő tevékenységek:

- Testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés):
- Az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása pl.: több zöldség-gyümölcs étrendbe iktatása, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek, illetve tejtermékek fogyasztásának mérséklése, az elegendő folyadék pótlás a gyermek optimális fejlődéséhez, életfunkcióinak működéséhez nélkülözhetetlen.

- A mozgás, mindennapos testnevelés hozzájárul egészségvédő képesség fejlesztéséhez, a gyermek szervezete erősödik.
- A testápolási és tisztálkodási szokások kialakítása.
- Léleki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása):
 - Minden gyermek biztonságérzetét teljes mértékben biztosítani kell. A szeretetteljes, gyermekcentrikus bánásmóddal a családi, oldott légkör kialakítása az elsődleges feladatunk.
 - Az elhanyagolt gyermekek érzelmi biztonságának biztosítása, a megértés, az elfogadás, a gyermek lelki egészségéhez járul hozzá.
- A szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet) a gyermek beilleszkedését segíti elő.
- A gyermekek napirendjének kialakítása.
- A gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása.
- A szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer).
- Egészségügyi szolgálattal való együttműködés /védőnők, gyermekorvos, fogorvos/.

Az óvodapedagógus feladatai az egészségnevelés területén:

- A gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése és a testi épségének védelme.
- Az óvoda gyermek higiénés nevelése, az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatása (a tisztálkodás, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend).
- A balesetmentes viselkedés megtanítása.
- A ruházat tisztántartásának megtanítása.
- A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az egészségnevelés területén:

- ❖ a gyermek óvodai nevelése során az egészséges életmód alakítása folyamán, kialakul a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítségre,
- ❖ mindez az egészség megvédésére történő beállítódást (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó érdeklődést, véleményt, szándékot, „érzékenységet” jelent.

5.2.2. Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Befogadás. Az óvoda korú gyerek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért legfontosabb, hogy a gyerekeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt azért, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyerekeket. Minősége a gyerek egész későbbi óvodai életére kihat, sok türelmet, időt igényel. A befogadás folyamatos és fokozatos, minden gyerek esetében a szülővel közösen történik. Ezen idő alatt törekszik az óvodapedagógus, a dajka a szülővel jó kapcsolat kialakítására. Nincs szabály, arra vonatkozóan, meddig tartson, minden kisgyermek esetében egyénre szabottan, a szülővel egyeztetve döntünk a kérdésben. A befogadás időszakában nagy hangsúlyt kap a gyerekekkel

való egyéni foglalkozás, ez lesz az alapja a későbbiekben az óvodapedagógus és a gyerek aktív, bizalmon alapuló együttműködésének.

Cél:

- az óvodapedagógus- gyerek, dajka-gyerek gyermek- gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segíti a gyerek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását és teret enged önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek,
- az óvoda lehetőséget teremt arra, hogy a gyerek kielégítse természetes társas szükségleteit, a gyerekeket a különbözőségek elfogadására nevelje.

Nevelőmunkánkban fontossá vált – itt is fontos a szülőkkel történő együttműködés- mennyire tudjuk elfogadni és engedni a gyerekek önállósági törekvéseit, hol vannak az ésszerű korlátok, határok melyeken túl a gyermek már nem sértheti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit.

Fontos, hogy a szülők és a pedagógusok egyaránt toleránsak legyenek, el tudják fogadni azt, aki nem úgy beszél, mozog stb., eltérő magatartást tanúsít. Ha a gyerekek tapasztalják a felnőttek érzékenységét az udvariasságra, másokkal való érintkezés módjára, tiszteletére akkor ezeket a magatartásformákat ők is átveszik.

2. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvoda élet olyan szervezése segíti a gyerekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség illetendő viselkedés) akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

3. A gyerek nyitottságára építve az óvoda segíti elő, hogy a gyerek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje becsüli azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

4. A gyerek magatartásának alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

Feltételek a fejlődés eredménye érdekében:

- otthonos körülmények a csoportszobában
- közös élmények, tapasztalatok szerzése,
- közös játékok kirándulások, séták,
- főbb tevékenységi területek: játék, munka, hagyományok

5. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló (részképeség zavarral, magatartászavarral, beszéd fogyatékkal küzdő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, kiemelkedő képességű gyerekek nevelése sajátos törődést, speciális ismereteket igényel, szükség esetén szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) közreműködésével.

Az óvodapedagógus feladata:

- Segítő magatartás kialakítása (az önérték és a társak érdekeinek, értékeinek kölcsönös, arányos érvényesítése).

- Szociális kommunikációs képességek fejlesztése (beszélgetés, képeskönyvek nézegetése, vita).
- A gyerekek kötődési hálójának megismerése (segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyerekek képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére).
- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása (a tevékenységekben történő közös játék, csoportmunka alkalmazása, kooperatív tanulási technikák, ünnepek során).
- Vezetési képesség fejlesztése (a gyerekek játékaiban és egyéb tevékenységeikben tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását).
- Segítő versengő képességek fejlesztése (a szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során).
- Erősítsük a gyerek önbecsülését, önbizalmát (reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítmény értékeléssel alapozzuk meg).
- A betartandó szabályok a gyerekek számára legyenek világosak, betartásukban a felnőttek következetesek.
- A szabályok kialakításakor mindig a probléma kerüljön előtérbe, ne a problémát okozó gyerek kiemelése.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

- erkölcsi tulajdonságok (helyes értékrend kialakítása, becsület, szabályok követése,
- szociális képességek és készségek (együttműködés, alkalmazkodó képesség, érdeklődés a társak iránt,
- attitűdök, azaz KOMPETENCIÁK fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges interakciós kultúra biztosítása (kommunikációval kapcsolatos szokások: meghallgatás, értő odafigyelés, udvariasság

A tevékenység központú nevelés fontosnak tartott értékei:

Hazaszeretet
Magyarságtudat
Demokratizmus

Tartalmazza:

- a felnőtt-gyerek közötti kölcsönös tiszteletet, bizalmat a gyerekek egymás közötti megbecsülését udvarias viselkedését
- segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét,
- magyarságtudat, nemzeti identitástudat, hazaszeretet kialakítását, ápolását, amely a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy a gyerekek fejlettségi szintjüknek megfelelően rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére, ismerjék meg hazájukat, ünnepek, kirándulások, könyvek, beszélgetések kapcsán
- segít megismerni a keresztény kulturális értékeket
- a munka szeretetét, a munkához való pozitív hozzáállást, a munka alkotó, örömszerző lehetőségét, melyben kamatoztathatja ismereteit, tudását, képességeit

Ismerjék meg más népek életét, fogadják el különbözőségüket, nyelvük, bőrszínük, viselkedésük alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés területén:

- ❖ a csoportban kialakult szokásokat természetes módon igényeljük,
- ❖ a megkezdett munkát fejezze be,
- ❖ naposi munka, vagy egyéb megbízatás során tudatosodjon bennük, hogy ezt a közösség érdekében végzik,
- ❖ tudjon együttműködni a tevékenységekben társaival,
- ❖ alakuljon ki igénye arra, hogy társait tudja meghallgatni, és érdeklődjön irántuk,
- ❖ alakuljon ki a tisztelet az óvoda felnőtt dolgozói iránt, törekedjenek munkájuk megbecsülésére, az udvariassági formákat, illemszabályokat ismerje és tartsa be,
- ❖ ragaszkodjon az óvodájához, társaihoz, a vele foglalkozó felnőttekhez,
- ❖ alakuljon ki a csoporthoz tartozás (büszkeség, öröm), a közös élményeken, szabályokon, szokásokon keresztül, érzése,
- ❖ szívesen segítsen,
- ❖ tudja elfogadni a társa másságát, segítsen neki,
- ❖ konfliktushelyzetekben próbáljon megoldást keresni, amennyiben nem sikerül kérje a felnőtt segítségét,
- ❖ indulatait tudja fékezni,
- ❖ legyen képes szükségleteit késleltetni.

5.2.3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása**Értelmi fejlesztés**

„Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.” (OAP)

A gyerek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek, ezért a tevékenység központú óvodai nevelés tartalma tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

Alapelvei:

- gyermekközpontúság, a nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- kiemelt helyet kell kapnia a cselekvésnek, a tevékenységeknek
- nyugodt, szeretetteljes légkör biztosítása
- esélyegyenlőség megteremtésére törekvéseinek
- elegendő hely, idő, eszköz biztosítása a játékra
- a gyerekek differenciált egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- a gyerekek számára a lehető legnagyobb mozgástér biztosítása, az önállósági törekvések határainak fokozatos szélesítése
- a gyerek fejlődéséhez sürgetés mentes egyéni utak biztosítása
- a gyerekek tisztelete, jogainak érvényesítése
- a gyerekek mozgásigényének feltételek nélküli biztosítása
- külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése
- az óvodapedagógus szakmai önállóságának maximális tiszteletben tartása

Az értelmi nevelés célja

A kultúraátadás hatásrendszerében pedagógiai módszerek segítségével a gyermek spontán és tudatosan szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése oly módon, hogy fejlődjenek kognitív képességei.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek értelmi képességeinek megalapozása, fejlesztése ösztönző környezet biztosításával. A gyermek értelmi képességeinek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, érzelmi hatásokkal eljuttatni a gyermeket a tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- Spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak, élményeinek rendezése, és értelmi képességeinek fejlesztése oly módon, hogy érzékelése, észlelése, figyelme, emlékezete, logikus gondolkodása, alkotóképessége adottságaihoz viszonyítva differenciáltan fejlődjön.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- ❖ nő a szándékos figyelem, emlékezet időtartama, terjedelme,
- ❖ problémákat felismer, és megold,
- ❖ megjelenik az elemi fogalmi gondolkodása,
- ❖ beszéde lesz gondolkodásának és önkifejezésének fő eszköze, életkorának, fejlettségének megfelelően fejezi ki magát,
- ❖ képes másokat meghallgatni, megérteni, a metakommunikációs rendszert érti és alkalmazza, kialakul beszédfigyelme,
- ❖ érzékelése kifinomultabbá, észlelése differenciáltabbá válik.

Az anyanyelvi nevelés célja

- A gyermek beszédképességének fejlesztése, gondozása, anyanyelvünk sajátosságainak, és szabályainak megismerése, elsajátítása. Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető. A beszéd és a gondolkodás összhangjának megteremtése, a metakommunikációs eszközrendszer felhasználásával.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat:

- A gyermek azokban a helyzetekben tud jól kommunikálni, ahol a beszédkapcsolatban, kommunikációban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés és empatikus magatartás alapvetően jelen van.
- A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyerekek.

„Az anyanyelv fejlesztése a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyerekek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges nagy figyelmet fordítanunk.” (OAP)

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három fő alaphelyzete:

- spontán tevékenységekben, helyzetekben
- irodalmi nevelés során
- az óvodapedagógusok által kezdeményezett helyzetekben

Anyanyelvi játékoknál fejlesztendő területek:

- egyensúlyérzék
- finommotorika (mondókáknál)
- nagymozgás (mozgással kísért verseknél, mondókáknál)
- szem-kéz, szem-láb koordináció (mondókáknál)

A hallás, fonémahallás, hangképzés, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése hangsúlyos feladat.

Az óvodapedagógus feladata az anyanyelvi fejlesztés során:

- Szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy szabadon mondhassák el érzéseiket, gondolataikat.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy kreatívan rögtönözzenek, a nyelvvel játszhasanak, improvizálhasanak. A szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását segítse a nyelvi játékok, szabad önkifejezéssel, a tevékenységet kísérő beszélgetésekkel, társalgásokkal.
- Tartsa ébren beszéd aktivitását teljes odafordulással, figyelemmel, minden helyzetben legyen érdeklődő (beszélgető körök, nyelvi játékok, szabad önkifejezés, tevékenységeket kísérő beszélgetések során).
- Olyan beszélő környezet biztosítása, melyben elsajátítja a gyerek a beszélő magatartást, érzelmi biztonságban van, derűs légkör veszi körül. olyan közvetlen személyes kapcsolatot hozzon létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére.
- Éreztesse a gyermekkel a személye iránti érdeklődést.
- Türelmesen kívárja érzelmeinek, gondolatainak kifejezését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés területén:

- ❖ Rendelkeznek gazdag, árnyalt szókinccsel, amely elősegíti a környezetben való tájékozódásukat, és lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- ❖ Nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- ❖ Aktívvá válik relációs szókincsük.
- ❖ A beszédmegértés, beszédhallás önmagához képest fejlődjön.
- ❖ Sokat és nagykedvvel beszélnek, bátran kérdeznek.
- ❖ Beszédüket gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- ❖ Ismerik a szavak jelentését /legyen a szavak mögött „kép”/ képoltvasáskor az összefüggéseket ismerjék fel.

Innováció az anyanyelvi nevelésben

A megújuló anyanyelvi nevelés helye, szerepe az óvodai nevelésben

„Az óvodai nyelvi kommunikáció során arra kell törekedni, hogy kétirányú legyen a folyamat. Ez azt jelenti, hogy az adott helyzetben a kisgyermek az adó és egy másik helyzetben vevő legyen. Kerülni kell az olyan helyzeteket, amikor csak befogadó, azaz vevő, hiszen ez csak egyirányú kommunikációt eredményezne.

Az üzenet megértéséhez arra van szükség, hogy egy olyan kód álljon rendelkezésre, amelyet mindkét fél ismer.”

Labáth Ferencné

A kommunikáció fejlesztésére irányuló pedagógiai innováció hosszú távú célja, hogy olyan kompetenciákat alapozzon meg, illetve alakítson ki, melyek a 3-6 éves gyermekek szükségleteire (mozgás-játék) építve teremti meg az anyanyelvi kultúra magas szintű elsajátításának lehetőségét, mely az életen át tartó tanulás folyamán fejlődik tovább.

A kommunikációs kompetenciák fejlődése lehetővé teszi a gyerekek együtt működését, társas kapcsolataink szélesítését. A beszédértés és szövegalkotás képességének differenciált fejlesztése biztosítja, hogy a különböző szociális, az anyanyelv fejletlenségét is előidéző hátrányokkal érkező gyermekek is sikeresen vegyenek részt a csoport életében.

A TEDD és MONDD Anyanyelvi fejlesztő program adaptációs pedagógiai haszna:

Az óvodapedagógusok módszertani kultúrájának, az anyanyelvi nevelés és fejlesztés gyakorlatának tudatosabbá válása. Korai felismeréssel (mozgás-és beszédprodukció elmaradása) és megfelelő fejlesztéssel megelőzhetjük a hibás idegrendszeri szerveződést, ezáltal a tanulási problémák kialakulását.

A programcsomag igazodik az óvodai kompetencia alapú nevelési program csomagjának témaköreire (tűz-víz-föld-levegő), de szolgálja a gyermekközpontú pedagógiai eljárások alkalmazását és annak eszközrendszerét.

(forrás: Tedd és Mondd Anyanyelvi fejlesztő program-Napsugár Óvoda Székesfehérvár)

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

6.1.Játék

„A játék a kisgyerekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (OAP)

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játékokban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja, gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Megoldási módot kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre. A környező világról a játékokon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyerekek felé.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. **Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékoztató, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.**

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban is a felnőtt, a szülő, az óvodapedagógus utánózat mintát ad a játéktevékenységre. Jelenléte lehetővé teszi a játékkapcsolatok kialakulását a későbbiekben a gyerekek között is.

A tevékenység központú nevelési program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat, lehetőséget biztosítsunk a gyerekeknek az elmélyült játékokra.

- A játékokhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, esztétikus, a gyerekek fantázia kibontakozását elősegítő anyagokra, játékszerekre van szükség. A játéktevékenységhez (a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz) szükséges feltételeket, ötleteket, eszközöket, élményszerzési lehetőségeket az óvoda és az óvodapedagógus feladata biztosítani.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában mutatkozik meg.

A játék célja:

- a játékokon keresztül a külvilág elemeinek megismerése, felfedezése
- a játék formáinak, tartalmának gazdagítása, kreativitás fejlesztése
- a játék rendjének, szabályainak betartása
- egészséges versenyszellem kialakításakor

Az óvodapedagógus feladata a játék során:

- a nyugodt szabad játék túlsúlyának biztosítása
- megismerje, hogy a gyerekek képességeik, neveltségük szintjén hol tartanak, hogyan, mikor juttathatja el őket fejlődésük következő, magasabb szintjére
- megtervezze az életkorból és a gyerekek különböző szintű fejlettségéből kiinduló tevékenységek kezdeményezését és folyamatát
- megkülönböztetett figyelmet szánjon arra, hogy a különböző játékfajták hogyan jelennek meg a gyerek játékában, mennyire integrálódnak, differenciálódnak
- felhasználja azokat a fejlesztő játékokat, amelyek bizonyos gyerekek speciális fejlesztését, illetve bizonyos problémák megelőzését szolgálják
- bővítse a szerepjátékok körét

Az óvodapedagógus feladata továbbá, hogy a játékoknak mindenkor megteremtse a legoptimálisabb feltételeit: a felfedezés, a megismerés, élménye érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé tegye a gyereket. Az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyerekek a tanulás során a legfontosabb képességeik birtokában legyenek. A gyerekekben akár tehetséges valamiben, akár lassabban haladó típus, meg kell alapozni azokat a képességeket,

melyek alapján örömet jelent számukra a későbbi tanulás. A gyerekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk.

~Gondolkodási stratégiák (játékos helyzetek, tanulási alkalmak teremtése, melynek a gyerek egyéniségének, fejlettségi szintjének megfelelően kösse le érdeklődését, aktív szellemi-testi energiáját)

~Motivációs készlet (minél több érzékszervre hassanak a tevékenységek: látás, hallás, mozgás, verbális kommunikáció együttesen)

~Gondolkodás és érzelem attitűdje (felkeltse a gyerekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyerekek szándékait, kezdeményezéseit)

Nagyon fontos elem az óvodapedagógus feladatában a differenciálás, inklúzívitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.

Játéktevékenység a tanulás szempontjából:

-szabad játékban tanulás (spontán)

-játékban tanulás (tervszerűen előkészített és felajánlott)

Mindkettő ugyanazon tevékenység rendszerben folyik, az óvodapedagógus és a gyerekek részvételét illetően teszünk csak különbséget.

Játék közben az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a következő mozgásfejlettségi mutatókat:

- mozgásai mennyire pontosak, céltudatosak, gördülékenyek, koordináltak, egyszerűek, vagy összetettek
- nagy- vagy finommozgásokat használ gyakrabban
- melyik cselekvés végzésénél jelennek meg a finommozgások
- melyik tevékenységben használ nagymozgásokat
- célszerű-e az eszközhasználata

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, a játék területén:

- ❖ Képesek elmélyült, kiegyensúlyozott játékra.
- ❖ Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, a meglévő szabályokat betartják, illetve képesek újak alkotására.
- ❖ Bizonyos helyzetekben képesek irányítani, és központi vezető szerepet is vállalni.
- ❖ Kompromisszum képessé válnak.
- ❖ Játékaikat meg tudják szervezni, képesek az eszközöket, szerepeket elosztani, problémákat megoldani, képesek szervezett együttes tevékenységre (tagolódni).
- ❖ Elsajátítják a játék közben szükséges magatartási formákat, alakul frusztrációs toleranciájuk.
- ❖ Érdeklődőek, tudnak környezetükkel kapcsolatot kialakítani, megfelelően kommunikálni, alakul kooperációra való készségük.

6.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A tevékenységben megvalósuló tanulás

„A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban... Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. ... A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek.” (TVKP 62. oldal)/

A gyermek a tanulást játékként élje meg, mivel „a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyerekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.” (TVKP 62-63. oldal)

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulási tevékenység:

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.” (OAP)

„Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.” (OAP)

Célunk, hogy a cselekvő gondolkodás szintjéről, a gyermek jusson el a konkrét fogalmi gondolkodás szintjére. A tevékenységek általi többoldalú tapasztalatszerzésből, egy komplex érzékelő, észlelő folyamat alakul ki, a gyerekek komplex világlátásából pedig a tanulási folyamat indul ki. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb az óvodáskorú gyerekek fejlődése szempontjából. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, éli meg, ezért a tanulás során is ebből indulunk ki. A komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami a számára a világból megismerhető, befogadható ismeret, tapasztalatot jelent.

Cél az, hogy minden gyerek esetében képességeinek megfelelő feladat elé állítsuk.

A témakörökön, a tevékenység anyagain belül nem lehet mindent komplexen megvalósítani. Ilyenkor célszerű visszatérni a hagyományos foglalkozások tervezéséhez.

A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek során alkalmazott munkaformák: egyéni, csoportos, egyénre szabott, frontális, páros munkaformák.

A program biztosítja, a gyerek igényeihez, egyéniségéhez teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket, formákat. A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek szervezeti formája: kötött,

kötetlen, mikrocsoportos –kezdeményezések, tevékenységek, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozik.

A tanulás feltétele: - a gyermek

- cselekvő aktivitása
- közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása
- kreativitásuk fejlesztése

A tanulás célja:

- tapasztalatszerzés, gondolkodás örömeinek átélése
- tanulás, a tudás iránti igény kialakítása
- társadalmilag és helyileg kíváncsi és lehetséges elemi szokások, szociális viszonyulások, magatartásformák megismerése
- az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése
- tanulási folyamatban érzelmek közvetítése, bátor kinyilvánításukra motiválás az interaktív közös együttműködésben
- attitűdök erősítése, képességek fejlesztése

„A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos cselekvéses tanulás; – a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.” (OAP)

Feladatunk:

- a tanulási folyamat objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása,
- a gyermek egyéni szükségletei, adottságai, képességei kibontakoztatásának lehetővé tétele,
- a választható műveletek, szerepek, szabályok magatartás- és viselkedésformáló értékrendjének megteremtése,
- a pszichológiai értelmezés szerinti tanulási típusok – motoros, szenzoros, verbális, szociális – érvényesülési lehetőségeinek elősegítése.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére, a tanulás területén:

„A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek...:

- ❖ az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- ❖ megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- ❖ a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- ❖ feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.” (OAP)

Az értelmi fejlesztés és nevelés tevékenységi területei:

Verselés, mesélés

Ének, zene, népi énekes játék, gyermektánc ~~Ének, zene, énekes játék, gyermektánc~~

Rajzolás, **festés**, mintázás, kézimunka

A külső világ tevékeny megismerése

Mozgás

6.2.1. Verselés, mesélés

A mese, vers a derű, mellyel öröm ajándékozható. A mai felgyorsult világ nagy veszélyeket rejt magában, hajlamos a rövidítésekre, tényekre hagyatkozni. A reklámokkal, globalizációval beáramlanak nyelvünkbe az idegen szavak, kifejezések, ebben a zűrzavarban a gyerek számára biztos pontnak tűnik a mese, vers, a báb.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük, érzelmi biztonságot adnak.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Nem szükséges foglalkozási kereteken belül maradni, hiszen mesélni mindennap szükséges az óvodában nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy elalvás előtti mese között. Mindegyik fontos a maga helyén és idején, a lényeg csupán az, hogy minden nap halljanak mesét a gyerekek.

Mese

- az előszavas mese gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője
- képi és konkrét formában tájékoztatja a külvilág és az emberi világ legfőbb érzelmi viszonyairól
- életkorilag megfelel a szemléletmódjának, világképének
- visszaigazolja szorongásait, s egyben feloldja is azt, megoldásokat kínál
- a mesélővel való személyes kapcsolatban nagy érzelmi biztonságban érzi magát a gyerek (pl. felelgetős, párbeszédes mesék)
- az önkifejezés egyik módja a saját mesealkotás (annak kombinálása mozgással, vagy ábrázolással)
- a mindennapos mesélés, verselés, mondókázás mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, amelyben népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák,

rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van az óvodában

A mese-vers hallgatásának célja:

- irodalmi művek iránti fogékonyság megalapozása
- beszéd fonológiai, grammatikai, motorikus rendszereinek fejlesztése életkori, egyéni sajátosságok figyelembevételével
- ritmusérzék fejlesztése
- analízis-szintetizáló képesség fejlesztése beszéden keresztül
- szívesen mondjon mondókákat, verseket, meséket

Mozgásfejlettségi mutatók a mese-vers vonatkozásában kiegészítő tevékenységként jelennek meg, általában utánzó, mimikai mozgásokat, gesztusokat figyelhetünk meg.

Az óvodapedagógusnak figyelnie kell, hogy:

- a gyerekek kifejező-e a mimikája
- mi jellemző az utánzó mozgásra
- képes-e mimikával kifejezni magát
- célszerűek-e a mozdulatai

Bábozás

A bábjátékokkal a gyerekek képzelőerejét, mozgáskoordinációját, a kommunikációs, szociális készségeit, a beleérző, azonosulási képességeit fejlesztjük, erősítjük. A bábjáték örömforrás, mely alkalmas a mentális sérülések feltárására és terápiára is.

Az óvodapedagógus feladatai az irodalmi nevelés terén:

- az irodalmi anyag sokrétű, igényes válogatása az egyetemes értékű és népi művek megfelelő arányú felhasználásával,
- a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt adjon helyet.
- mindennap meséljen, verseljen valamilyen formában, amelyre a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alapot kínálnak,
- mese-vers anyaga változatos legyen,
- a mesével segítse a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését és fejlesztését,
- teremtsen lehetőséget a gyerekek önálló szöveg és mesemondáshoz,
- élmények feldolgozását segítse elő különböző eszközök, barkácsolási lehetőségek biztosításával, bábozással, dramatizálással.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére verselés, mesélés:

- ❖ Megfigyelő kompetenciájuk és szövegvisztaadásuk megbízható, pontos, tudnak felidézni 10-12 sorból álló rövid szöveget,
- ❖ vigyáznak a könyvekre, a könyveket önállóan, szívesen nézegetik,

- ❖ szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat, törekednek a versek pontos visszaadására,
- ❖ érdeklődnek, és szívesen hallgassanak mesét,
- ❖ Képesek kifejezni a mese cselekményét, az általuk improvizált történeteket mozgással, játékkal,
- ❖ érdeklődnek a dramatizálás, bábozás iránt.

6.2.2. Ének, zene, népi énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés fontos, mert feltölt életörömmel, szeretettel, adni akarással, nem csak a gyerekeket, hanem a pedagógusokat is. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy a séták, kirándulások.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

„Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.” (OAP)

Ez sem korlátozódik csupán a kezdeményezések időtartamára, napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, vagy körjáték játszására. Az élményt nyújtó közös éneklés, mondókázás, dalos játék a művészeti és érzelmi nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

Az óvodában:

- a környezet hangjainak megfigyelése
- ölbeli játékok, népi gyermekdalok
- éneklés, zenélés örömet nyújtanak, felkeltik a zenei érdeklődést, formálják a zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát a gyerekeknek

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik: a dallamot, a ritmust, a mozgás szépségét, közös éneklés örömeit- fontos szerepet játszik a zenei kreativitás alakításában.

Az ének-zene, énekes játék célja:

- éneklés, zenélés tevékenységének megszerettetése
- zenei élmények nyújtása éneklés, hangszeres zene segítségével
- zenei képességek készségek kialakítása, fejlesztés
- közös élmények nyújtása
- fejleszti a zenei hallást, zenei emlékezetet

A differenciálás lehetőségei az ének-zenei nevelés terén:

- lehetőség szerint minden korosztály igényének és érdeklődésének kielégítése
- anyagkiválasztás lehetőségeinek kiaknázása
- korcsoportnak megfelelően mozgáskultúrájukat fejlesztő játékok kiválasztása

Az óvodapedagógus feladata az ének-zenei nevelés terén:

- megismertetni a gyerekekkel a magyar népi mondókák, gyermekdalok, népi játékok sokaságát, valamint a XX. századi költők megzenésített verseit (pl. Gryllus, Kaláka)
- biztosítson minél több eszközt, időt, helyet a dalos játékok, körjátékok lebonyolításához, segítse elő önálló elképzeléseik megvalósítását
- zenei nevelés eredményeként a gyerekek harmonikus mozgásának, ritmusérzékének fejlesztése
- válogatottan kerüljenek be más népek dalai és zenedarabok a zenei kínálatba
- „találkozzon” minél több hangszerrel (pl. furulya, cintányér, ritmushangszerek)
- különféle eszközök álljanak rendelkezésre a zenés játékok eljátszásához (pl. kendők, szalagok, fejdíszek)
- zenei kreativitás fejlesztése (mozgás rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése)
- ének-zene, énekes játékok fontos szerepet játszanak a nyelvi-kommunikációs fejlődésre: különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédalkalmazása
- a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, hangzók helyes formálásának gyakorlása, valamint a fogalomalkotás, szókincs bővítés erősítése
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyerekek hovatartozását
- Az ölbéli játékok fontos szerepet játszanak a beilleszkedési időszakban és a szocializációban: örömet nyújtanak a gyerekeknek, felkeltik érdeklődésüket fogékonyságukat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- ❖ tudnak felidézni dalokat, mondókákat,
- ❖ egyénileg is szívesen énekelnek, mondókáznak, lehetőleg pontos szöveggel,
- ❖ kedvük van ritmus, mozgás, dallam rögtönzéséhez,
- ❖ a tehetséges gyerekek összekapcsolják a dalok, mondókák ritmusát az egyenletes lüktetéssel,
- ❖ felismerik, megnevezik a magas- mély, halk-hangos, gyors-lassú zenei fogalmakat,
- ❖ képesek ennek megfelelően énekelni, mondókázni
- ❖ a dallamvonalat, magas- mély, halkhangos relációkat térben mutatják,
- ❖ képesek a dallambújtatásra,
- ❖ Használják és ismerik a dob, háromszöget, cintányért egyenként is.

6.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás a gyermek első alkotótevékenysége a játék után. Lehetősége van arra, hogy többféle tevékenységi formában kipróbálhassák magukat, sokféle tapasztalatot szerezzenek a különböző anyagokról, azok tulajdonságairól, szabadon fejleszthetik saját kreativitásukat. A rajzolás óvodáskorban sokszor helyettesíti a szóbeli megfogalmazást. Az ábrázolás eszközeivel (pl. textil, kréta, olló, ragasztó, természetes anyagok) látványosabban, intenzívebben tudják önmagukat kifejezni. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyerekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges, az ötlettől a megvalósításig bátorítani, dicsérni kell őket, útmutatást igényelnek.

A rajzolás, festés, mintázás, képkialakítás a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos a gyerekek személyiség fejlesztéséhez. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal,

az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Ezen tevékenységek segítik:

- belső képek gazdagítása, gyermeki ábrázolás ösztönzését, élmény és fantáziavilág gazdagodását.
- esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítását
- a gyerekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását

Vizuális tevékenységek célja:

- életkornak megfelelő vizuális tapasztaltok nyújtása
- eszközhasználat képességének fejlesztése
- képi gondolkodás fejlesztése
- íráshoz szükséges mozgáskoordináció fejlesztése
- vizuális jelrendszer megismerése (színek, formák, folt, vonal, pont)

Az óvodapedagógus feladatai a vizuális nevelés terén:

- megismertetni a gyerekeket a különböző anyagokkal és technikai elemekkel, eszközökkel
- a feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend, tisztán tartás)
- belső képek gazdagítása, ábrázolási kedv ösztönzése alkotó légkör megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával
- vizuális élmények befogadására való fogékonyság megalapozása
- képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása
- a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- gyerekek munkáinak megbecsülése, törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, tárolása
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatra szoktatás
- egyes technikához kapcsolódó munkafogások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzése
- vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilvánulásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése (aktív, passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítások, formák, színek magyarázata, barkácsoláshoz szükséges anyagok, eszközök megnevezése)

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a gyerekek egyéni képességeihez mérten választási lehetőségek nyújtása
- eszközök átgondolt biztosítása

- az adott csoport fejlődési szintjeihez, eltéréseihez alkalmazkodó technikák kiválasztása

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- ❖ Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- ❖ emberábrázolásoknál megjelennek a részformák, részletek /haj, ruha stb./,
- ❖ megjelenik az aprólékos munka, a részletes kidolgozás,
- ❖ alkalmazzák önállóan a megismert technikákat, örömmel, kitartóan rajzolnak,
- ❖ tudnak vágni, hajtogatni, ragasztani,
- ❖ kialakul a megfelelő eszközhasználatuk, a kéz finommozgása jól koordinálttá válik,
- ❖ gondolataikat, érzelmeiket, tapasztalataikat alkotó módon, kedvvel tudják kifejezni,
- ❖ a gyermekek képesek alapvető esztétikai élmények befogadására, értékelésére,
- ❖ a színek változatos használatára törekednek,
- ❖ kitöltik a teret, az arányok a valósághoz közelítsenek - alakul az egyéni látásmódjuk, a sajátos alkotási forma,
- ❖ megbecsülik saját és mások munkáját, örülnek az egyéni és a közös kompozícióknak,
- ❖ a műalkotásokról meg tudják fogalmazni érzéseiket.

6.2.4. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység központú program célja, hogy a gyerekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól. A természet szeretetére kívánja nevelni a gyerekeket, természet közeli élettel példát mutatva.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyerek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Alapelvünk, hogy amit a természetes környezetben lehet megfigyelni, azt ott figyeltessük meg, a tapasztalatszerzés a valódi környezetben történjék, ezért a legtöbb esetben a szabadban vagy az óvoda környékén kísérjük figyelemmel az évszakok változásait, a vizsgált témákat. (évszakok, TŰZ, VÍZ, LEVEGŐ, FÖLD)

Séták, kirándulások, az élősarokban végzett tevékenységek komplex tapasztalási, tanulási lehetőségeket nyújtanak a gyerekeknek.

A környezet megismerésére nevelés célja, hogy a gyermek megismerje:

- szülőföldjét és az ott élő embereket, a hazai tájat a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét
- élje át a felfedezés örömeit
- a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok ismeretek birtokába is jusson

- ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat
- alakuljon ítélőképessége
- fejlődjön tér-, sík- és mennyiségsszemlélete

TERMÉSZET-TÁRSADALOM-EMBER témakörökben

Komplex tevékenységek magukba foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyerekeknek támpontot nyújthatnak a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

LEVEGŐ-TŰZ-VÍZ-FÖLD komplex témakörökben (melyek az ősmagyarok és a magyar kultúra jelrendszerében is megtalálhatók)

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása, kielégítése a kompetenciaérzés kialakítása.

Az óvodapedagógusoknak kell megteremteni a lehetőséget az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez.

Igazi ismeret, amit a gyerek maga szerez meg!

Matematikai nevelés és fejlesztése

Az óvodában az életkori sajátosságok miatt a matematikai ismeretszerzés több formája valósul meg:

- utánzásos, modell- mintakövető
- spontán játékos tapasztalatszerzésre épülő gyakorlati probléma-, és feladatmegoldás
- irányított megfigyelésre
- gyermeki kérdésekre adott válaszok, magyarázatok

Feladat az orientálás, valahonnan valahová eljutás jól szervezett tevékenységekben, mely állandó kooperáció és kommunikáció eredményeként valósul meg.

Az óvodában a tanulás folyamatos, nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kezdeményezett tevékenységekben valósul meg. Fontos a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása, matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, valamint az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése.

Az óvodapedagógus feladata:

- lehetőségeket kínálni a gyerekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit (mikro-, és makrokörnyezet)
- biztosítson alkalmat, helyet, időt, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-, és ismeretszerzésre (minden olyan eszköz, mely hozzájárul a gyerekek gondolkodásának, értelmi képességeinek fejlődéséhez)
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- a gyerekek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,

- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- értelmi képességek fejlesztése, a gyerekek önállóságának, figyelmének, feladattudatának formálása olyan tapasztalatok megszerzésében, amelyekben saját teljesítőképességét is megismerheti
- sokrétű tevékenységek során gyűjtött tapasztalatokból segítséggel összegezze, vegye észre az összefüggéseket, különbségeket

Differenciálás lehetőségei:

- segítse elő a gyerekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését
- a gyerekek egyénenkénti megismerése, képességek, erősségek, gyengeségek felismerése
- spontán és irányított beszélgetés, a tapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a kontextusos beszéd gyakorlása
- tehetséggondozás
- önálló véleményalkotás, döntési képesség erősítése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a külső világ tevékeny megismerése területén:

- ❖ Ismerik teljes nevüket, lakásuk címét, szüleik neveit.
- ❖ Felismerik a testrészeket, érzékszerveket és azok funkcióit. - felsorolják az évszakokat, felidéznek legszembetűnőbb jegyeit.
- ❖ Felismerik a napszakokat, a tegnap, holnap fogalmát, a hét napjainak elnevezését.
- ❖ Tisztában vannak az élő- élettelen fogalmak tartalmával.
- ❖ Tisztában vannak a növény szó jelentésével (fa, virág, bokor, fű, zöldségfélék, gyümölcsök stb).
- ❖ Ismerik a növények fejlődését és értik az időjárással való kapcsolatát.
- ❖ Tisztában vannak az állat szó jelentésével és tudnak csoportosítani közöttük.
- ❖ Ismerik a gyalogos közlekedés szabályait.
- ❖ Ismerik a közlekedési eszközöket, tudják azokat csoportosítani.
- ❖ Ismerik a színeket és a színárnyalatokat.
- ❖ Egyre pontosabbá válnak ismereteik a környező világról, alakuljon ki pozitív attitűd a környezetükhöz.
- ❖ Tisztában vannak a környezetvédelem alapvető fogalmaival, igyekezzen betartani az elvárható viselkedést tágabb és szűkebb környezetében.

6.2.5. Mindennapos mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A torna, mozgásos játékok fejlesztik a gyerekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,

c) szervezett mozgásos tevékenység.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és anélkül az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyerek számára biztosítanunk kell.

Mindaz, amit a gyerekek a teremben játszanak a megfelelő eszközök biztosításával megtehetik a szabadban is. A szabadtéri játék a szocializáció egyik jelentős színtere megtanulják tisztelni a természetet, gyarapodnak ismereteik.

A szűkebb és tágabb környezetben tett séták tapasztalatszerzést, felfedezést biztosítanak a gyerekek számára.

A torna, a mozgásos játékok célja:

- fejlessze a gyerekek természetes mozgását, testi képességeit
- kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét
- a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a:
 - térben való tájékozódást
 - helyzetfelismerést
 - döntést és alkalmazkodóképességet
 - személyiség akarati tényezőinek alakulását
- alakuljon az egészséges versenyszellem

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásfejlesztés terén:

- a társra figyelés képességének fejlesztése
- a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyerek én-hatásainak, másik észlelésének, önfegyelem alkalmazkodás, kooperáció képesség fejlődésének elősegítése
- mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése
- mozgásigény kielégítése, ösztönzés a mozgásra
- mozgásos tapasztalatok beépülésével a szókincs, elvont gondolkodás, keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével

- konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása

Differenciálás lehetőségei:

- önbizalom erősítése, speciális mozgású gyerekek állandó figyelemmel kísérése
- változatos, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása
- egyéni szükségletek és képességek figyelembevétele (fizikai képességek, azok korlátai, egészségi állapot) mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásával

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére mozgás területén:

- ❖ mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik,
- ❖ nagymozgásuk összerendezetté válik,
- ❖ örömmel, szívesen vállalkoznak olyan feladatra, amely erőfeszítést, odafigyelést igényel,
- ❖ értik és végrehajtják az egyszerűbb vezényszavakat,
- ❖ önmagukhoz képest fejlődik mozgástempójuk (gyorsaság, fizikai erőnlét, állóképesség),
- ❖ kialakul: a téri tájékozódó képességük, reakciókészségük, egyensúlyérzékük, ritmusérzékük, testsémájuk, oldaliságuk, mozgáskoordinációjuk, önfegyelmük egészséges versenyszellemük.

6.3.Munka jellegű tevékenységek

A munka tudatos, célirányos tevékenység. „Az belátható, hogy életünk nagy részét munkával, munkában töltjük el. 3 –7 éves korban ebből csupán annyit kellene megvalósítanunk, hogy szeressen tevékenykedni a gyermek, szívesen végezzen saját maga és a társak számára olyan cselekvéseket, melyek a munkatevékenység körébe tartoznak.” (TVKP 79. oldal)

- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység.
- A munka az óvodáskorú gyerek számára önként, azaz örömmel, szívesen végzett játéktevékenység, de nagyon fontos a nevelő hatása. A munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok és a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze a gyermek önként végzett aktív tevékenysége.
- A tapasztalatszerzés, környezet megismerésének (önkiszolgálás, alkalmi megbízatások, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, naposi teendők, vagy egyéb munka, környezet-, állat-, növénygondozás), valamint a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, felelősségérzet, önállóság, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

A munka jellegű tevékenységek célja:

- a saját és mások elismerésére nevelés
- a munkának, mint tevékenység örömének kialakítása
- baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakításának segítése, támogatása
- a munkamegosztásra nevelés
- a munka eredményének megbecsülése
- jártasság kialakítása az eszközök, szerszámok használatában
- a gyerek megismerje saját képességeinek hatását, határát

- A gyermekmunka jellegű tevékenysége: önként, azaz örömmel és szívesen végzett tevékenység, a közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakításának eszköze.

Az óvodapedagógus feladatai:

- munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása
- a tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása
- önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megvilágítása, elismerése, megővése
- gyermekhez mértén fejlesztő pozitív értékelést alkalmaz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a munka területén:

- ❖ Kialakulnak ki a gyermekben a munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok, mint például kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.
- ❖ Önként, szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- ❖ Az elvállalt napi munkát, környezet és növényápolást, állatgondozást önállóan, felelősséggel végzik.
- ❖ Felismerik és önmaguk is kezdeményezik, valamint önállóan hajtják végre a feladatokat.
- ❖ Munkatempójuk kellően gyors és pontos.
- ❖ Megbízhatóak.
- ❖ A munkatevékenységeknek megfelelően válasszák és használják az eszközöket.
- ❖ Igénylik, és meg tesznek mindent az esztétikus környezetért.
- ❖ Részt vesznek a csoport díszítésében, vigyáznak a csoport rendjére.
- ❖ Kialakul az életkorának megfelelő felelősségérzet, kötelességteljesítés, önértékelés, közösségi értékelés, vállalkozó szellem.
- ❖ A gyermek a rábízott munkának ismeri a folyamatát, a feladatot pontosan, önállóan és kitartóan végzi.

7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetővé teszi az iskolakezdés szerinti iskolakezdést.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös

jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

8. INKLUZÍV PEDAGÓGIAI SZEMLELET

„ Talán a legnagyobb pedagógiai téveszme az a vélemény, hogy az ember csak azt tanulja meg, amit megtanítanak neki:

A mintegy mellékesen elsajátított, tartós attitűdök sokkal fontosabbak, mert alapvetően ezek az attitűdök számítanak később”

/ John Dewey/

Az óvodában komplex nevelés folyik. A komplexitás új szemléletű megközelítése olyan tudástartalmakat, képességeket, attitűdöket, azaz kompetenciákat feltételez, amelyek kidolgozása szükségszerűvé vált a nevelés továbbfejlesztése érdekében.

A helyi óvodai programunk figyelemmel van a XXI. század egyik célkitűzésére, a tudás alapú társadalom elősegítésére a maga területén. Ennek érdekében arra törekszünk, hogy boldog, egészséges lelkű kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott kisgyermeket neveljünk, akik reményeink szerint a mai kor társadalmának alkotóképes fogékony, kreatív felnőtt tagjaivá válnak.

Az óvodai nevelés eszközei között a játéknak meg kell kapnia az őt megillető helyet és szerepet. Megváltoztak a családok elvárásai az óvodával szemben. Ezért fontos helyet foglal el az új szemléletmód több területen is:

- óvoda- iskola átmenet
- befogadó (inkluzív) pedagógiai
- érzelmi, erkölcsi nevelésnek

A kompetencia több, mint a készségek és képességek összessége, az ismeretek, a képességek és a megszerzett tudás sikeres alkalmazását együttesen nevezzük kompetenciáknak.

Szociális kompetencia minden olyan társas kompetencia mely nélkül nem lehet sikeres az egyén szocializációja. A fejlett kompetenciákkal rendelkező egyének könnyebben lesznek a közösség harmonikus, sikeres tagjai.

A szociális kompetenciák öt nagy csoportja:

1. Önismerettel összefüggő kompetenciákat
 - érzelmek tudatossága, pontos azonosítása
 - önállóság, autonómia
 - identitás, hitelesség
2. Önszabályozás
 - érzelmek kezelése (siker-kudarckelése, kitartás)

- felelősségvállalás, törődés másokkal
- tolerancia, nyitottság, véleményelfogadás, bizalom

3. Én hatékonyság-érzés
 - pozitív önértékelés
 - egészséges önbizalom, belső kontroll (hit abban, hogy az egyén tehet arról, ami vele történik~ Konstruktív self érzékelés)
4. A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek
 - információ kezelés (gyűjtés, rendszerezés, feldolgozás)
 - probléma kezelés, kritikai gondolkodás
 - kreativitás, nyitottság
 - szabálykövetés, szabályalkotás
5. Társas kapcsolatok
 - empátia
 - kommunikációs készségek: véleményalkotás, vitakészség
 - konfliktus kezelés segítségkérés

Szociális tapasztalatok

Az **inkluzív** szemlélet azt a befogadó pedagógiát jelenti, amely szerint: „mindenki más, a teljesen átlagos gyerek is”, ezt a gyakorlatban differenciált bánásmóddal lehet megvalósítani.

A személyiség saját útját bejárva képes fejlődni, a fejlesztés nem azt jelenti, hogy felzárkóztatjuk a gyereket egy átlag szintre, hanem azt, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni. Ebbe a szemléletbe a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is beletartozik. Az elv ugyanis azonos: mindenkit a maga szintje és képessége szerint kell nevelni.

Az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elve érvényesül, nem igényel változtatást, csak szemléletváltást és fokozott differenciálást.

Az **integráció** az inkluzív pedagógiai gyakorlat azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének fogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással.

A mindennapi pedagógiai tapasztalatok igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között nagy eltérések vannak személyiségük fejlettségét illetően. Az individualizálás a gyerekek közötti különbségek felismerésére épülve minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

Ehhez szükséges:

- szemléletmód (másság, tolerancia)
- a fejlesztés stratégiája (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben)
- metodikai eljárás (módszer kombináció: egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet)
- struktúra (szervezeti forma, melynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség)

- tartalmi struktúra (a tartalom mélységében való differenciálás)
- „Az eltérő fejlődésű és képességű gyerekek a világot, annak megismerését nagyon sokféle úton, időben eltérő módon fogják fel, van aki a zene útján, van aki a kézzel, van aki ... másképp.”

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG, A HÁTRÁNYOS, HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS GYERMEK, TANULÓVAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A fejlődésbeli eltérések az óvodáskorú gyerekeknél nagyon szembetűnőek, az egyének közötti különbségeket felismerve minden gyereket a maga fejlődési szintjén kell elfogadni és önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére ösztönözni.

Cél:

- a család neveléshiányának kompenzálása
- szociális beilleszkedésük segítése
- biztonságérzetük alakítása, pozitív társas kapcsolatok alakulásának segítése

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A HH és HHH, valamint a kisebbségi csoporthoz tartozó gyerekek esetén a feladat:

- a gyerekek megismerése, hiányosságok feltérképezése, felzárkóztatás minden téren
- egyénre szabott, differenciált segítségadás
- figyelemfelhívással, példaadással erősíteni a szülők felelősségét a gyerekek otthoni gondozása, nevelése iránt, ezáltal fejleszteni családi háttérrendszert is

Az igazgató feladatai:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen. A vezető felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételnél, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattétel a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- Az igazgató kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükséges.

Az óvodapedagógusok feladata:

- Az egyéni képességek megismerése alapján, egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztése a csoportjába járó gyerekeknek.
- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjen be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak, hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktus kezelésre (vezető egyéniségek kommunikációs stílusának alakítása, gátlásos gyerekek oldása, pl. ölbéli játékokkal).
- A HH és a HHH gyerekekre fordított kettős figyelem, beilleszkedésük támogatása játékokban.
- Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásokról.
- Fontos feladat: a prevenció, az eredményes fejlesztés érdekében – tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése.
- Óvodapedagógusok legyenek képesek, a gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködni a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.
- A rendszeres óvodai látogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanulóval kapcsolatos feladatok

A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény rögzíti. A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. Erre tekintettel kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat.

Ez az alaptétel megtalálható az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény preambulumban is, amely rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt. Az Egyezmény 1991-től a magyar belső jog részévé vált.

Az ellátás főszabályait a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény tartalmazza. A 37/2021. (VIII. 31.) EMMI rendelettel módosult a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletet. A módosítások – melyek a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának részletszabályait tartalmazzák – 2021. szeptember 1-től léptek hatályba.

Inklúzió: Az inkluzív (befogadó) nevelés olyan intézményeket jelent, ahol kivétel nélkül minden gyermek, tanuló a közösség tagja, és ahhoz, hogy eredményesen tudjon részt venni az oktatási folyamatban, a pedagógiai programot alakítják az egyes tanulók, csoportok szükségleteihez.

ALAPVETÉSEK

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók oktatási esélyegyenlőségének biztosításához alapvetően szükséges, hogy a köznevelési intézmények befogadó szemlélettel közelítsenek az érintett gyermekek, tanulók szükségleteihez.

Esélyegyenlőség, esélyteremtés

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az egyenlő bánásmód követelménye arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók esetében akár a betegségtől függetlenül, azt megelőzően is fennállhatnak, akár a betegség következtében, esetleg a kezelések mellékhatásaként kialakulhatnak olyan átmeneti vagy tartós állapotok, amelyek kapcsán szükségessé válhat, hogy az Nkt. által meghatározott sajátos nevelési igénnyel vagy beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel bíró gyermekek, tanulók számára biztosított lehetőségeket igénybe vegyék az oktatási, nevelési folyamat során. Ezekben az esetekben az Oktatási Hivatal által közreadott „A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve”; „Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához”; és a „Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához” irányelvek, ajánlások tudnak további segítséget nyújtani. Az érintett esetekben irányadóak a felsorolt dokumentumok, melyek használata a tartós gyógykezelés időszakára vonatkozó irányelvvel kiegészítve javasolt.

9. GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását. A gyermekeink szociális háttére igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról

„67/A. §(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

(5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

(6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.” Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§-a meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát: „n)22 veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza” Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység során minden évben felmérjük a szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket az érintett családokat segítjük a magunk eszközeivel.

Az óvodai ingyenes étkeztetés jogosultságát megállapítjuk, a meglévő határozatok határidejét és érvényességét vizsgáljuk.

Az óvodaköteles gyermekek szüleit tájékoztatjuk a szülői értekezleten a gyermekek távolmaradásának, igazolásának szabályairól, a szülők törvényi kötelezettségeiről:

- igazolt hiányzás (betegség) esetén orvosi igazolás
- igazolatlan hiányzás esetén felszólítás óvodába járásra
- fogadóóra igény és szükség szerint
- családlátogatás megszervezése szükség szerint

A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése, annak mulasztásának jelzése a vezető felé, családdal való kapcsolatfelvétel a csoportos óvodapedagógus feladata.

Az iskolaérettségi vizsgálatra küldendő gyermekekről szükség szerint közös konzultációt szervezünk az óvoda pszichológusával, logopédussal, a Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményének szakemberével, az érintett óvodapedagógusokkal, és a vezetővel.

Kapcsolatot tartunk fenn a csoportos óvodapedagógusokkal, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival és az óvoda pszichológusával, védőnővel. Szükség esetén, gyermekvédelmi célból családlátogatást kezdeményezünk a csoportos óvodapedagógusokkal, esetleg védőnővel, szükség esetén más szakemberek részvételével.

Az óvodában maradt, a tankötelezettség megkezdése alól felmentett gyermekek fejlődéséről konzultáció a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal, Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményének szakemberével (TEAM). Lehetőség szerint bekapcsolódunk az Esélyegyenlőségi munkaközösség munkájába. Igény szerint segítséget nyújtunk azoknak a szülőknek, akik gyermekük számára további egy év óvodai nevelést tartanak indokoltnak. Azoknak a gyerekeknek, akiknek tankötelezettség halasztását Oktatási Hivatal engedélyezte adatait a KIR-ben módosítjuk, nyilvántartjuk. Fogadóórát igény szerint tartunk, akár online formában is. A veszélyeztetett, vagy a hátrányos helyzetű gyermekek esetében, ha indokolt a családot újra látogatjuk, a tapasztalatokról, a gyermekek fejlődéséről konzultációt tartunk, feljegyzést készítenek a csoportos óvodapedagógusok.

Óvodai integráció

A halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban HHH) gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül hatékonyan fejleszthetők.

A HHH családok gyermekei az óvodába kerülésük idején lényegesen elmaradhatnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások (szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülők részéről együttműködéssel) sikeresen ellensúlyozhatók. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai integráció jellemzői:

- gyermekközpontú és családorientált szemlélet
- együttműködést ösztönöz azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyerekeknek szolgáltatásokat biztosítanak

Kiemelt területek:

- Nevelőtestület együttműködése (esetmegbeszélések, hospitálások).
- Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka (eü. szűrővizsgálatok, védőnői-gyermekorvosi tanácsadás, gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés).
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés (személyes kapcsolat kialakítása, rendszeres tájékoztatása gyermek fejlődéséről, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, szülői közösségek kialakítása).
- Óvoda-iskola átmenet támogatása (iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka, megfelelő iskolaválasztás támogatása, érintett iskolával kapcsolattartása).

Fejlesztő feladatok szükségessége

- évenkénti logopédiai szűrés eredményeként a beszédhibás gyermekek folyamatos szűrése, logopédiai fejlesztése az arra rászoruló gyerekeknek
- egyéni fejlesztési tervek alapján a logopédus és a beszédfejlesztő pedagógus segíti a beszédhibák megszüntetését (főleg nagycsoportos korú gyermekeknél)
- a Nevelési Tanácsadó Szakvéleménye alapján egyéni fejlesztésben részesülnek az arra rászoruló gyerekek, melyet a fejlesztőpedagógus végez az előírt területeken
- egyéni fejlesztésben nem csak a tanköteles korú gyermekek részesülnek, hanem azok is, akik fiatalabb életkoruk ellenére valamely területen nagyfokú lemaradást mutatnak (pl. percepció, téri tájékozódás, grafomotorium, vizuomotorikus koordináció, szerialitás stb.)

A tehetséges gyerekek fejlesztését differenciált foglalkoztatással valósítjuk meg (pl. lehetőségük van ZENEÓVI foglalkozásokon zenei képességeik fejlesztésére). A gyerekek közötti különbségeket figyelembe véve az átlagnál jobb képességű gyerekek számára lehetőséget biztosítunk érdeklődésük, kíváncsiságuk sokoldalú kielégítésére.

A sikeres fejlesztés érdekében nagyon fontos az óvodapedagógusokkal és a családdal fenntartott kapcsolat.

Elveink:

- Mindenekelőtt a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése főleg a rászoruló körében.
- Veszélyeztetettség gyanújának esetén az óvoda azonnali kapcsolatot kezdeményez a Családsegítő szolgálattal, Óvoda-orróssal, Rendórséggel, Védőnővel.

Célunk:

- A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése;
- A veszélyeztetettség feltárása;
- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek időben kezdjék meg az általános iskolát.
- Segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Feladataink kompetencia szintek szerint:

1 szint: az **óvodapedagógusok** szintje, ahol az óvónőknek elsőként adódik alkalmuk a gyerekek és a szülők jelzéseinek fogadására, illetve a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezésére.

Feladataik:

- A családok helyzetének tapintatos feltárása;
- Bizalom-teli kapcsolat kialakítása a szülőkkel;
- Rendszeres kapcsolattartás;
- Felvilágosítás a lehetséges kedvezményekről;
- Gyors, pontos, szakszerű ügyintézés: külső segítség biztosítása;
- Családlátogatás, visszatérő családlátogatás a gyermekvédelmi felelősök és/vagy a vezető óvónőkkel együtt;
- Az egyéni fejlődési naplóban a fejlesztés, felzárkóztatás megtervezése;
- Felzárkóztatás, differenciált foglalkozás, lemaradások korrigálása és tehetség-gondozás;
- A szülők segítése: nevelési, gondozási tanácsok, mentálhigiénés ismeretek átadása;
- Együttműködés a családgondozókkal, gyermekorvossal, szociális munkással és a gyámügy képviselőivel;
- A lehetséges anyagi és erkölcsi támogatás megszervezése.

2. szint: a **gyermekvédelmi felelős szintje**, ahol az óvónőktől beérkező információk gyűjtése zajlik.

Feladatai a következők:

- A hátrányos helyzetű gyermekek felmérése.
- A hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendők kidolgozása.
- A veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés; egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorral.
- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát.
- Az éves beszámoló elkészítése.
- Szociális ellátások számbavétele.
- Szükség szerint családlátogatások végzése az óvónőkkel együtt.
- Folyamatos kapcsolattartás a családsegítővel.

3.szint: az **igazgató szintje**, aki irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.

Feladatai:

- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselője.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.

- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Együttműködés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal Szolgálatával, az óvodaorvossal és védőnővel.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

- Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal
- Pedagógiai szakszolgálat
- Pszichológus
- Gyermekorvos / védőnők

A gyermekvédelmi rendszerben a szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- Fogadóóra.
- Családlátogatás.
- Szülői értekezlet.
- Véletlen találkozás.
- Alkotó foglalkozások ~~előutának~~
- Faliújságok
- Közös programok
- Partneri igény és elégedettségmérések

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei

- Személyi:** Gyermekvédelmi felelős alkalmazása.
Szakképzettség megszerzésének elősegítése.
Óvodai dolgozók képzése gyermekvédelmi feladatokra.
- Tárgyi:** Egészséges, nyugodt környezet kialakítása.
Eszközök biztosítása a fejlesztéshez.
Külön helység biztosítása a szülőkkel való beszélgetésekre.
- Anyagi:** Pályázati pénzek felhasználása.
Cégek szponzori támogatása.
Segélyszervezetek akcióinak megszervezése.

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGEIT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, ESÉLYEGYENLŐSÉGI TERV

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a köznevelés terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII:27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Pusztavacsi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Ebben az óvodára vonatkozó feladatokat is érinti.

Annak érdekében, hogy településünkön minden gyermek részt vegyen az óvodai nevelésben, a törvényi előírásoknak megfelelően figyelemmel kísérjük a 3 éves gyermekek rendszeres óvodába járását.

Célunk a nevelésben, a tapasztalatszerzésben, a megismerésben, hogy foglalkozzunk a felzárkóztatással, a tehetséggondozással és az integrációval, inklúzióval amennyiben objektív és szubjektív feltételeink lehetővé teszik. Egyenlő bánásmódban részesítjük óvodásainkat az óvodai élet minden területén. A család a legfontosabb partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen, egyenlőségen alapuló jó együttműködés. Fontos, hogy az óvoda és a család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényeihez, ne szegregálódjon el egy család sem az óvodai élettől. Partnereink között társintézményeinkkel való kölcsönös bizalom, felelősségvállalás céljaink közé tartozik. Olyan közös kapcsolódási pontok keresése és fenntartása, amely segíti óvodásaink és családjaik társadalmi beilleszkedésének esélyeit.

A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések:

Az óvodánkban dolgozó kollégák mindennapi tevékenysége, a nevelési programban megfogalmazott elvek szerint ellátott gyermekvédelmi feladatok mind – mind részei annak a komplex hatásnak, amely szükséges az esélykülönbségek csökkentése, az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében. Lehetővé téve azt, hogy a gyermekek személyisége szabadon kibontakozhasson.

- Programunkban is fontos szerepe van a zökkenőmentes óvodai befogadásnak (biztosítjuk az anyás befogadást).
- Törekszünk arra a gyermek érdekében, hogy harmonikus szülő – gyermek – pedagógus viszony alakuljon ki.
- Óvodába érkezéskor felmérjük, hogy a gyerekek az egészségügyi szokások milyen szintjén állnak, milyen értékrendet hoztak családjukból.
- Szakértői hálózat segíti fejlesztő munkánkat, amit ingyenesen vehet igénybe minden szülő (logopédiai szűrés, iskolaérettségi, pedagógiai vizsgálat, pszichológiai segítség). Azokkal a gyerekekkel, akiknek szükséges a fejlesztés fejlesztő szakemberek foglalkoznak.
- Pedagógusok továbbképzése a továbbképzési ütemterv és az óvodában megjelenő igények szerint.
- Fontos és folyamatos feladatunk, hogy a szülőket és a partnereinket bevonjuk az intézményi nevelőmunkánkba. Színes és folyamatosan megújuló programjaink erre is lehetőséget adnak.
- A Pusztavacsi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának munkatársaival rendszeres kapcsolattartás is feladatunk, amely a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek érdekében elengedhetetlen.

11.KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanulóval kapcsolatos feladatok

Sajátos nevelési igényű gyermek

Ez a szakasz a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet és a Knt.: 4.§. alapján figyelembevételével készült.

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermeket, csak akkor fogadunk, ha a Szakértői Bizottság szakvéleményében leírja az integrált óvodai nevelést.

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Számukra biztosítanunk kell az integrációhoz előírt gyógypedagógus által történő fejlesztést. Azok a gyerekek, akik már óvodai beiratkozásuk idején rendelkeznek szakértői bizottság szakvéleményével, melyben a fent leírt fogyatékoságok szerepelnek, olyan csoportba vehetők fel, ahol legalább az egyik óvodapedagógus rendelkezik fejlesztőpedagógusi szakképesítéssel is.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását.

A fejlesztés magában foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi képességek fejlesztését.

Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermek jellemzői:

- fejlődésük lelassult, mennyiségi és minőségi eltérés is tapasztalható
- hosszabb időre, több gyakorlásra van szüksége saját lehetőségeinek csúcsát elérni

Az SNI gyerekek jogai:

- különös gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították
- amennyiben a gyermek tankötelezettségét SNI miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben betöltötte az 5. életévét (az óvodai nevelés első napjától kezdődően) a fejlődését biztosító felkészítésben vesz részt
- a képzési kötelezettség idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

Intézményünk által felvállalható sajátos nevelési igényű gyerekek az ALAPÍTÓ OKIRAT-ban szerepelnek.

Az óvodapedagógus feladata:

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő pedagógus magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség...) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezzen,
- szükség szerint hosszabb távú egyéni fejlesztési tervet készít, ezeket hatékonyan valósítja meg, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlődésének elemzése alapján, szükség esetén eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, - alkalmazkodik az eltérő kompetenciákhoz, az eltérő viselkedésekhez,
- felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra,

- együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- szoros kapcsolatot tart a szülővel, megértő, segítő attitűddel fogadja a szülő közeledését, szakembereként segíti őket,
- a játéktevékenység során kiemelt figyelmet fordít a speciális fejlesztő játékok és játékeszközök használatára,
- gondoskodik a gyermek által használt segédeszköz tisztántartásáról, védelméről.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek

A Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ezeket a gyerekeket minden óvodapedagógus fogadhat, de biztosítani kell számukra, a szükséges fejlesztő foglalkozásokat, gyógytestnevelést, amelyet a szakértői vélemény előír.

Óvodánkban tehát a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket integráltan, többi gyerekkel együtt neveljük.

Alapító Okiratunknak megfelelően az enyhe fokban sérült SNI-s, BTM-es gyermekek óvodai nevelése során az óvodai nevelés általános céljainak és feladatainak megvalósítására törekszünk, úgy, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Biztosítjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket a fejlesztés során ne terheljük túl a fejlesztés a számukra megfelelő területen valósuljon meg, és az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy a sérült kisgyermeknél is fejlődjön az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges. **A rehabilitációs, egyéni vagy csoportos fejlesztési terv gyógypedagógiai kompetencia.** Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez gyógypedagógus közreműködését vesszük igénybe, amennyiben a gyógypedagógus közreműködése egyébként is nevelési feltétel. A gyermek sikeres integrációjához az előírtakon túl, megkeressük a legmegfelelőbb szakembert.

Speciális fejlesztés feladatai:

- a gyerekek fejlesztését az érési folyamatukhoz igazítjuk életkori sajátosságoknak megfelelő eszközökkel alátámasztva,
- biztonságos környezetben fedezhessék fel saját érzéseiket, elég időt kapjanak környezetük felfedezésére,
- alkalmat kapjanak választásra az egyes foglalkozások közül,
- speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segíteni az észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet, kommunikáció fejlődését,
- a tanulási képességeket meghatározó fejlesztésnél a mozgásra alapozni.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanulóval kapcsolatos feladatok

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét célozza, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Mindez megjelenik a pedagógus által készített éves tervezésben.

Mindez alapja a konzultáció a szülővel, a fejlesztők, segítők bevonása.

A differenciált képességfejlesztés az óvodai tevékenységek folyamatában érvényesül.

12.ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET

A kisgyermekkor fejlődési folyamatának kulcsmeghatározói a mozgás, a beszéd, az érzelmek, a gondolkodás és a jó nevelés, kiemelten a család hatásrendszere.

Az óvoda kezdetben a kicsiknek „kényszerintézmény”- a kis „fészekrakó” háromévesek még éretlenek a közösségi életre, az intézményben eltöltött napi idő még nagyon hosszú számukra. A családból az óvodába menni és a nap nagy részét idegenek között tölteni sokkal nagyobb megrázkódtatás, mint az óvodából az iskolába átlépni.

A kisgyermekkor tanulási forma nem az irányított, szándékos tanulás, hanem a spontán utánzás, a próbálkozás, a felfedezés, a gyakorló vagy élményfelidéző ismétlés. Ennek feltételei elsősorban a játékban, a mesében vannak meg.

A jó mese figyelem-erősítő (anya)nyelvi és erkölcsi nevelő hatását a játék, a program kiemeli. A jó óvodai játék következményeként a gyermek személyisége, önbizalma is erősödik, amelyre szüksége lesz az iskolás éveiben.

A korán teljesítményhelyzetbe kényszerült gyermek tanulási kedve nem belső kíváncsiságból fakad, hanem külső kényszerből.

Az iskolaérettség problémaköre

Az iskoláskor a teljesítményre való törekvés kialakulásának ideje, ugyanakkor nem kell elfogadni azt a helyzetet, hogy kizárólag az iskola szabja meg, hogy milyen fejlettségű gyereket hajlandó befogadni az óvodából, az iskola szelekciós szempontjai vitathatók, hiszen egyoldalúan a teljesítmény oldaláról tekint a beiskolázás problémakörére.

Az **iskolai alkalmasság** egyidejűleg kívánja meg a gyerekektől, hogy biológiai, értelmi (intellektuális) és szociális (érzelmi) szempontból feleljen meg az iskolai elvárásoknak.

Iskolára való érettség:

- a tanulás képessége nem a gyerek akaratán múlik, hanem belső fejlődési állapotából fakadó képessége
- a gyermeknek a tanulást segítő alapképességei (olvasás, írás, számolás, gondolkodás, magatartás, figyelem, emlékezet, motiváció) nem egy időben fejlődnek ki
- az iskolai akadályokat könnyen vevő gyerek gondolkodásában beállt fordulat jelzi (pl: érti a rész-egész viszonyát; képes felfogni, hogy a mondatok szavakból állnak, a szavak betűkből; térben már pontos irányok alapján képes tájékozódni; formákról és mennyiségekről is van tudása; képes szavakra és nem csak képekre emlékezni, így

lehetősége lesz, hogy megértse az olvasott szöveget, ne felejtse el másnapra, hogy mit tanult,

- 6-8 éves kor között a gyermek érdeklődése a valóságra, az intellektuális tevékenység és a környezet dolgaira helyeződik át,
- érzelmek fejlődése terén is nagy szükség van változásra, önkontrolljának kialakulása segíti, hogy feladattudattal rendelkezzen,
- a társkapcsolatok fejlődésében az iskolába lépéskor kritérium, hogy képes legyen más gyerekekkel egy csoportban dolgozni, meg kell találnia a helyét kortárs csoportokban, szabályaikhoz alkalmazkodni,
- nagyon sok képességre van szüksége a kisgyerekeknek ahhoz, hogy kontrollálja a viselkedését,
- türelemmel ki kell várni, hogy bizonyos képességek birtokába jussanak, mert az egyik képesség fejlesztéséhez a másik képességre kell támaszkodni,
- idegrendszerének egy – a gyermeki életformától teljesen idegen – napirendhez, életritmushoz kell alkalmazkodnia,
- az óvodában többnyire nem volt kötelező bekapcsolódnia a foglalkozásokba, az iskolában azonban nincs kibúvó,
- ha nem rendelkezik a kisgyermek tökéletesen fejlett motivációs, szocializációs és kognitív képességekkel, az indulási esélyei rendkívül rosszak, valószínűleg hátrányos helyzetbe kerül.

Az óvoda-iskola átmenet

Az óvoda-iskola átmenet fő mottója:

Minden kisgyermek nevelhető, tanítható az egyéni bánásmód módszereivel!

- A nevelési-tanítási folyamat tempója nem haladhatja meg az 3 – 6,7 éves gyerekek befogadóképességét,
- zökkenőmentessége nem egy év pedagógiai munkáján múlik, hosszú előzménye van,
- az egész kisgyermekkor az érés, a fejlődés és a természetes úton történő fejlesztés folyamata,
- az átmenet megkönnyítése a család, az óvoda és az iskola segítő, támogató nevelési módszerein múlik, de főleg azon, hogy életkorához illő tevékenységekben vehessenek részt,
- minden életkort a neki megfelelő elfoglaltsággal kell kitölteni,
- az óvodának (az óvoda-iskola átmeneti időszaknak) nem feladata a szó szoros értelmében vett tanítás, azonban a tudás két megjelenési formája (elmélet és képességbeli) figyelmen kívül hagyása, a fejlesztési feladatok mellőzése súlyos következményekkel jár.

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

Létezik az a nagy pillanat, amikor a gyermek először lépi át az iskola küszöbét.

Egyszer történik meg és soha vissza nem vonható.

Az óvodán is múlik milyen a pillanat és milyen lesz a folytatás.

Kiemelt pedagógiai feladatok:

- a nevelési hátrányok fokozatos csökkentése
- egészséges napirend és szokásrendszer kialakításával a szocializáció fokozatos fejlesztése, az érzelmi - intelligencia növelése

- beszédfejlesztés, az esetleges nyelvi hátrányok csökkentése
- fejlesztő foglalkozások szervezése (megismerő, megelőző, fejlesztő, felzárkóztató, fejlődési elmaradások célzott leküzdésére irányuló)
- iskolaérettségi vizsgálatok alapján differenciáltan kell a gyerekekkel való bánásmódot megválasztani, egyénre szabottan fejlesztést megtervezni a hátrányok minél teljesebb leküzdéséért

13. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Együttműködés-partnerségi kapcsolatok kiépítése / együttműködés a szülői házzal /

- az intézmény biztosítja a szülőknek a gyermekek neveltségi és fejlődési előmenetelének figyelemmel kísérését (a törvényben előírtaknak megfelelően)
- családlátogatás (igény szerint, szülői beleegyezéssel)
- szülői fórumok(megbeszélések), fogadóórák
Feladata: - a szülők és a pedagógusok folyamatos együttműködés kialakítása
- szülők tájékoztatása feladatokról, lehetőségekről, saját gyermek fejlődéséről
- szülői kérések, kérdések, vélemények, javaslatok összegyűjtése

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolatok építése a különböző nevelési színterekkel, fenntartóval, szakmai és társadalmi szervezetekkel az óvoda hatékony működéséhez elengedhetetlen. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn. Nevelési szempontból külön jelentőséggel bír az a két szint, ahol a gyerek él és érkezik az óvodába, illetve ahová kerül az óvodából. Ez a két szint a család és az iskola.

Közvetett partnerekkel való kapcsolat az óvoda működését közvetlenül befolyásolja:

- Gyermekek, óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítők
- Család
- Iskola
- Fenntartó, a Pusztavacs Községi Önkormányzata
- Logopédus
- Fejlesztő-gyógy pedagógus, pszichológus
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvos-védőnő
- Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai szakmai Szolgálat és egyéb szakmai szervezetek
- Oktatási Hivatal
- POK Szolnok

Az együttműködés formái:

- értekezletek,

- levelezés,
- kölcsönös látogatás és tájékozódás.

Célunk:

HPP céljainak megvalósításához a közvetett partnerek támogatásának megnyerése.

Feladataink:

- a partnerek számontartása a partnerlistán, kapcsolattartó személyek megjelölése, felkérése;
- folyamatos kapcsolattartás;
- tájékoztatás, megbeszélések;
- rendezvényen való részvétel;

15.1. Kapcsolat a családdal

„Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését” OAP

A szülő, a család a legfontosabb nevelési partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen alapuló, jó együttműködés. Nevelésünk akkor lesz hatékony, ha szülőkkel, családokkal hasonló nevelési elveket vallunk. Tesszük ezt annak érdekében, hogy gyermekeink fejlődése ne akadjon meg. Ebben az együttműködési folyamatban az óvodapedagógus legyen kezdeményező, segítőkész, tartsa szem előtt a gyermek érdekét mindenek felett, ismerje meg a család nevelési elveit, szokásait. Szükséges mindez azért, hogy az óvoda és család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényéhez. A szülőnek számára többoldalú kapcsolattartást ajánl az óvoda.

Alapelveink:

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt, elfogadjuk még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztalunk.
- A szülőkkel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük addig a pontig, amíg a szülő képes elfogadni.
- A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.
- Elismerjük és elfogadjuk a család szokás és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában.
- Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, politikai álláspontját.
- Mindaddig a család magánügyének tekintjük a családban történeteket, amíg azt nem tapasztaljuk, hogy azok a gyermek fejlődését, testi és lelki épségét veszélyeztetik.
- A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

Célunk:

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelőpartneri viszony kialakítása és működtetése;

- Olyan nevelői hatások érik a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

Feladataink:

- A kapcsolattartás eddigi formáit minden nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel;
- Új kapcsolattartási formák kidolgozása a szülők bevonásával;
- Szülői szervezet létrehozásának és működésének támogatása;
- Pontos információátadással segítjük a pontos tájékozódásukat;
- A HPP véleményezésének megszervezése- véleményüket figyelembe vesszük;
- Első szülőértekezlet alkalmával ismertetjük a P-ot és az alapelveinket.
- Az egységes nevelői ráhatások érdekében fejlődés-lélektani, pedagógiai előadásokat is szervezünk külső meghívott szakemberekkel is;

Együtműködés-partnerségi kapcsolatok kiépítése /együtműködés a szülői házzal/

- az intézmény biztosítja a szülőknek a gyermekek neveltségi és fejlődési előmenetelének figyelemmel kísérését (a törvényben előírtaknak megfelelően)
- családi beszélgetés-családlátogatás (igény szerint, szülői beleegyezéssel)
 - a szülők és a pedagógusok folyamatos együtműködésének kialakítása
 - szülők tájékoztatása feladatokról, lehetőségekről, saját gyermek fejlődéséről
- szülői kérések, kérdések, vélemények, javaslatok összegyűjtése
- különböző kiadványok (illemkódex, szabálygyűjtemények, ovi-újság) átadásával segítsük a szülőket gyermekük nevelésében.
- a családok által képviselt gondolkodásmódok értékeinek elfogadása
- a szülőkkel való közös gondolkodás, véleménycsere
- modell értékű szerepet tölt be az óvodában használatos kommunikáció és bánásmód a családok számára
- szabad játék lehetőségének biztosítása a szülőkkel való együtműködésben
- a beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás, modellnyújtás megkezdésére, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére

15.2. Óvoda és család kapcsolatának rendszere

A kapcsolat formája	Célja	Módszere	Határideje	Helyszíne
Beíratkozás	- ismerkedés a szülővel - ismerkedés az óvónővel	- egyéni beszélgetés - óvoda megtekintése	Április első hete	Pusztavacs

Új óvodások szülőinek tájékoztatása	- HPP megismertetése - gyerekek csoportba sorolásának, óvónőinek bemutatása	előadások tájékoztatások beszélgetések	Április-május	Pusztavacs
Befogadás	A gyermek óvodába való beszoktatásának, szülőtől való elválásának megkönnyítése	Együtt a szülővel és az óvónővel és a gyerekekkel a csoportban	Szeptembertől folyamatosan	Pusztavacs
Családlátogatás	A család nevelési stílusának, a gyermek életkörülményeinek megismerése. Szülő és pedagógus közötti bizalmi kapcsolat erősítése	Ismerkedés, játék és beszélgetés a gyerekekkel, szülővel	Szülői igény alapján ill. problémás eseteknél	Pusztavacs

A kapcsolat formája	Célja	Módszere	Határideje	Helyszíne
Szülői értekezlet	A gyermek csoport életének, tevékenységeinek bemutatása. Nevelési problémák megbeszélése	- előadások - tájékoztatások - beszélgetések	Szeptember és február hónap	Pusztavacs
Fogadóórák	A gyermeke egyéni fejlődésének és a nevelési eredményeinek megbeszélése	Egyéni beszélgetés	Csoportonként havonta 1X, faliújságon megjelölt időpontban	Pusztavacs
Nyílt nap	1 nap Farsangi mulatozásunkkor, mikor betekintést nyerhetnek a szülők az óvoda életébe	Megfigyelés, beszélgetések	Farsang, Anyák napja, Évzáró alkalmával	Pusztavacs

15.3. Az óvoda-család szorosabb együttműködése érdekében szervezett lehetőségek, programok

Tevékenységek	Felelős	Idő	Helyszín
Farsangi délelőtt	óvodapedagógusok	Február	Pusztavacs
Gyermeknap	óvodapedagógusok	Május	
Egészséges életmód, korszerű táplálkozás népszerűsítése(beszélgetés)	Védőnő		Pusztavacs
Előadások szervezése (pszichológus, iskola tanítónő meghívása stb.)	igazgató		Pusztavacs
Kirándulás pl.: Állatkertbe, Bábszínházba, a pusztavacsi erdőbe, egyéb helyekre a családdal együtt (játék, szalonnasütés, beszélgetés, termések gyűjtögetése stb.)	óvodapedagógusok		
Fák, virágok ültetése (óvoda csinosítása)	óvodapedagógusok	Tavaszi	Pusztavacs
Lovaskocsis kirándulás	óvodapedagógusok	Tavaszi	Pusztavacs

15.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei:

Ünnep	
Tökös-nap az óvodában	A gyermekek és az óvodapedagógusok, segítők közösen barkácsolnak.
Mikulás várás	Csoportonként eltérő módon történhet (zárt)
Karácsony	Csoportonként eltérő módon történhet (zárt)
Farsang	Csoportonként jelmezzel, tánccal, szülők részvételével
Anyák napja	Gyermekek műsorral készülnek
Húsvét	Csoportonként eltérő módon
Gyermek nap	Programok szervezése a gyermekeknek: pl. kirándulás a szülőkkel, közös játék stb.
Tanévzáró	Gyermekek műsora a vendégeknek
Ballagás	Gyermekek műsora a vendégeknek

Nemzeti ünnepek	
Október 23.	Emlékezés a gyerekek életkori sajátosságához igazodva
Március 15.	Emlékezés a gyerekek életkori sajátosságához igazodva

Zöld ünnepek	
Állatok napja	Helyszíni foglalkozások szervezése falubeli állattartó gazdáknál
Víz világnapja	Fontos, hogy a „víz ünneplése” is a környezeti nevelőmunkánk részét képezze, hiszen az élet nélkülözhetetlen része a víz
Föld napja	Az ünneplés, megemlékezés célja, hogy szívügyé válják a természet rendjébe illeszkedő emberi élet kialakítása
Madarak és fák napja	Lehetőség szerint elültetünk az óvoda udvarán vagy környékén egy facsetet, cserjét, virágot.

Megünneplésüket az éves munkaterv tartalmazza.

15.5. Együttműködés az iskolával

Az óvoda a Pusztavacsi Általános Iskolával folytassa és javítsa tartalmi kapcsolatát, hogy a gyerekek zavartalan iskolakezdését ez által is elősegítse. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek, módszereinek megismeréséhez, megértéséhez.

Az együttműködés formái:

- A gyermekekkel közös és kölcsönös intézménylátogatás;
- Képzések, továbbképzések;

Célunk:

- A gyermekek érezzék jól magukat az iskolában.
- Az óvoda-iskola átmenet legyen zökkenőmentes.

Feladataink:

- Iskolalátogatás a gyermekekkel;
- Folyamatos kapcsolattartás mind az óvoda és az iskola vezetősége, mind a jelenlegi és jövőbeli 1. osztályos tanító nénik és óvó nénik között.
- A kimenet mérése, az eredmények egyeztetése, a tapasztalatok beépítése a nevelőmunka tervezésébe és gyakorlatába. Az óvoda elvégzi a gyermekek mérését, szükség esetén további vizsgálatot javasol, vagy erre épülően elkezd a szükséges fejlesztő programokat.
- Azok a tanító nénik, akik a következő tanévben várhatóan 1. osztályt fognak tanítani, az óvodai nyílt napokon lehetőségeik szerint végig látogatják az óvodai csoportokat. Ismerkednek a gyerekekkel játék és egyéb tevékenységek közben is.

- Az iskola minden beíratott gyerek szülői számára közös szülői értekezletet tart, ahol az iskola céljainak, feladatainak megismerése mellett, a szülők találkozhatnak a tanító nénikkel is.
- Májusban az óvodások 1-2 óra erejéig beülnek az iskolapadba, a tanító nénivel átélhetik első tanulási élményeiket (már abban a bontásban, ahogyan szeptemberben az osztályok lesznek)
- Az első osztályosok egy rendhagyó óvodai nap keretében májusban visszalátogatnak az óvodába, élményeket mesélnek, és újra játszanak egy jót az udvaron.
- Egymás rendezvényein, ünnepein való megjelenés.
- Az iskolai tanévnyitó ünnepségen jelen vannak az óvó nénik is, a volt óvodások műsorát segítve.
- Az együttműködés személyes kapcsolatokon is alapul az érintettek (igazgatóhelyettes, jelenlegi és jövőbeni 1. osztályos tanítók és a kapcsolattartó kollégánk) arra törekcszenek, hogy a gyerekek, a szülők, az óvó nénik és a tanító nénik számára sem teher, hanem egy kellemes várakozás legyen az átmeneti időszak.
- Ismerjük egymás intézményeinek pedagógiai programját, hitvallását.
- Az óvodapedagógusok az általuk elvégzett gyermek mérések és a mindennapi tapasztalataik alapján jelzik (és a betekintést is lehetővé teszik számunkra) az iskola felé, (s így láthatjuk a mérési anyagok alapján is,) kik azok a gyerekek, akiknek a fejlődése, érése eltérő ütemű, s hogy mely alapkészségek fejlesztését kezdték már meg az esélyek növelése céljából. Közös célunk, hogy a gyengébb, fejlesztendő területek az iskolakezdés idejére a lehetőségekhez mérten csökkenjenek, a gyermekek erős oldalai pedig tovább fejlődjenek az iskolába lépéssel egyidejűleg.

15.6. Együttműködés a fenntartóval

A fenntartó Önkormányzat és az óvoda közötti bizalom, a kölcsönös tiszteleten és megbecsülésen alapuló kapcsolat elengedhetetlen a munkánkhoz. Az Önkormányzat fenntartói feladatait a köznevelési törvény, és végrehajtási rendelete, valamint kormányrendeletek szabályozzák. Az óvoda aktívan közreműködik fenntartójának éves közművelődési programjának megvalósulásában. Ennek megvalósulását a kölcsönös információáramlás biztosítja.

A kapcsolattartás formái:

- Nyílt napok, munkaértekezletek, egymás rendezvényein való részvétel, közreműködés.
- Fenntartói ellenőrzések, látogatások, munkáltatói intézkedések stb.

15.7. Kapcsolatunk egyéb intézményekkel

Pusztavacs Községi Önkormányzatának Család-és Gyermekjóléti Szolgálat

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek életének javítása érdekében rendszeres kapcsolat van a két intézmény között. Intézményi kapcsolatot a vezetők tartják fenn, a napi munkakapcsolatot gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógusok látják el. A kapcsolattartás formái: rendezvényeken való részvétel, eszmegbeszélések és személyes találkozások.

Gyermekorvos –Védőnők

Az intézményre vonatkozó egészségügyi rendelkezés értelmében 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról a gyermekek egészségének védelme, és fenntartása a kapcsolat alapja.

Könyvtár

Az óvodások lehetőség szerint részt vesznek a Könyvtár gyermekeknek rendezett programjain. Az óvodapedagógusok a kínálatból körültekintően, a gyerekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve választanak. A könyvtárlátogatások épüljenek be a folyamatos nevelőmunkába.

Szakmai szervezetek

Az Oktatási Hivatallal való kapcsolat a Pedagógusok előmeneteli rendszer, a tanfelügyelet és az Intézményi Önértékelés miatt rendszeres és elengedhetetlen. A Pedagógiai Oktatási Központok (POK) az Oktatási Hivatal jogszabályban meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos helyi feladatait (szaktanácsadók bevonásával) látják el.

A gyermekek fejlesztésének segítése és iskolaérettségének megítélése a Pest Megyei pedagógiai Szakszolgálat Dabasi Tagintézménye vizsgálatai alapján is történhet, amennyiben az óvodapedagógus kéri a vizsgálatot. A Pest Megye Önkormányzata 2. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság Cegléden pedig a Sajátos Nevelési Igény megállapítását végzi. A törvényi rendelkezések szerint erre csak a szakszolgálati javaslat után van mód.

15. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKEKÉLÉS

Vezetői ellenőrzések kiemelt szempontjai:

1. A nevelési év feladatai
2. Az elmúlt nevelési évben végzett szakmai önértékelések (teljesítményértékelés) eredményeiből adódó egyéni, csoportos és intézményi szintű feladatok:

- Adminisztráció és pontos adatszolgáltatás további javítása
- Értekezleteken való aktivitás (felkészültség, naprakészség) fokozása
- A speciális szükségletekkel és érdeklődéssel rendelkező gyermekek tevékenységének tervezése és fejlesztése
- A pozitív irányítási technikák és az önkontrollfejlesztése
- Gyermekek ösztönzése az önértékelésre
- A hibák a tanulás természetes velejárójaként történő elfogadása
- Stimuláló és motiváló tevékenységek a nevelési folyamatban
- Az informatikai eszközök és módszerek, Ovikréta használatának erősítése (általában a szakmai és egyéb információ áramlás elősegítése).

Fentiekén túl, a vezetői ellenőrzés további szempontjai:

- Az új dolgozók munkájának megismerése és segítése
- A megfelelő tanulási környezet (tevékenységközpontok) jelentése
- Az individuum megjelenítése: Egyénre szabott fejlesztés a közösségben
- Egyéni fejlettségi állapot regisztráló (értékelési és tervezési) dokumentumok naprakészsége

- Integrált nevelés, fejlesztés
- A család bevonás gyakorlata és dokumentációinak megjelenítése a csoportnaplóban
- Szabálytudat megfelelése
- A munkatervi feladatok megjelenítése a csoportszintű tervezés és gyakorlati megvalósítás során.

16.1. Óvónői értekezletek

Az óvónői értekezleteinket /szükség szerint többször is/ az alábbi ciklus szerint tartjuk.

1. Aktuális feladatok
2. Kötött téma
3. Egyéni konzultációk

Célunk: az önértékelés, az önmegismerés és önfejlesztés képességének fejlesztése egy hatékony pedagógiai kultúra megtanulásával és gyakorlati alkalmazásával.

Ez a folyamat lehetővé teszi, hogy a gyermekek értékelése és a konfliktusok kezelése is hatékony legyen.

1.	Munkatársi feladatok pontosítása Aktuális problémák megbeszélése	Szeptember	Igazgató
2.	Tanulmányi kirándulás megbeszélése	Szeptember	
3.	Tanfolyaggal, Pedagógus minősítéssel, teljesítményértékeléssel kapcsolatos tevékenységek, feladatok	Október	Igazgató
4.	Ünnepek felülvizsgálata	November	Igazgató
5.	Iskolaérettségi vizsgálatok megbeszélése	Október	Óvodapedagógusok
6.	Intézményi önértékelési rendszer áttekintése, a fejlesztendő és kiemelt területek áttekintése, Partnerek azonosítása a fenntartó, szülő, iskola közreműködésével	December	Igazgató Óvodapedagógusok
7.	Konzultáció az egyéni fejlődési napló használatáról	Február	Igazgató Óvodapedagógusok
8.	A nevelési év és éves értékelési beszámoló	Május	Igazgató

16.2. Dajkák belső képzése

Időpont	Téma	Felelős
Szeptember	Munkavédelmi oktatás	Igazgató
Szeptember	Munkatársi értekezlet, az adott nevelési év kiemelt feladatainak rendezvényeinek, ismertetése	Igazgató
Október	Tisztasági szemlék Aktuális kérdések és feladatok	Igazgató

December	Az ünnepekkel kapcsolatos kérdések, feladatok megbeszélése	Igazgató
Április	Évközi megbeszélés	Igazgató
Május	A nevelési év értékelése nyári óvodai élet előkészítése Szabadságolási terv	Igazgató
Június	Nyári nagytakarítási munkálatok előkészítése, egyéb aktuális feladatok	Igazgató

16.3. Tisztasági szemlék

A tisztasági szemlék havi rendszerességgel tartjuk. A tapasztalatok rögzítése, valamint a fejlesztési javaslatok megfogalmazása a szemle során - azonnali visszacsatolásként – kerül sor, illetve szükség szerint óvónői és dajkai értekezleteken is értékelésre kerülnek az intézményi szinten is aktuális tapasztalatok.

A tisztasági szemlék vezetője az igazgató, akit minden alkalommal egy dajka és egy óvónő segít az értékelésben. Az eredményről havonta jelentést ad a vezetőnek.

A szemle kiemelt területe:

- átfogó szemle
- játéktárolók
- főbejárat és folyosók
- csoportszobák
- mosdó és egyéb kiszolgáló helyiségek
- textíliák, dajkai szoba
- játéktárolók és udvar
- iroda helyisége
- udvar és kazánház + intézményi bejárás

16.4. Az intézményvezetés ellenőrző és értékelő tevékenysége

Éves vezető ellenőrzési terv

Téma		Felelős	Határidő
Tanügy igazgatási dokumentumok ellenőrzése		Igazgató	Szeptember 15.
A nevelési év munkabeosztási és az Ovikréta megnyitása			
A dolgozók egészségügyi kis könyvének érvényességi ellenőrzése		Igazgató	Október 1.
Beszoktatás	Megfigyelés dokumentáció megbeszélés	minden csoport	Október 30-ig

Téma		Felelős	Határidő
A dolgozók munkaidő beosztásának összevetése a jelenléti ívvel		Igazgató	havonta
Munkaköri leírások elkészítése személyre szólóan		Igazgató	Október 1.
Továbbképzési terv az óvodapedagógusok részére PPT működtetése		Igazgató	Október 1.
Statisztika jelentés		Igazgató	Október 15.
Jegyző értesítése a tanköteles korú gyermekek mulasztásáról			
Gyermekek fejlettségi szintje	Naplók, Övikréta (csoport és fejlődési naplók) ellenőrzése, elemzés megbeszélés	Igazgató	November 1.- Február 1.
Egyéni fejlesztés	Foglalkozások megtekintése bejelentés alapján	Igazgató	November 1.- Február 1.
Óvodai szakvélemények ellenőrzése kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal		Igazgató	December 1.

Ünnepi előkészületek		Minden csoportban	Igazgató
Ünnepen való részvétel			
Gyermek és ifjúságvédelem	Dokumentumok ellenőrzése értelmezése megbeszélés	Minden csoportban	Igazgató Gyermek védelmi felelős
Gyermekétkeztetés	Folyamatos látogatás, kapcsolattartás, közreműködés	Minden csoportban	Igazgató
Orvos, védőnő, logopédus, differenciáló-fejlesztő-pszichológus, családsegítő	Kapcsolattartás esetmegbeszélés, folyamatosan	Minden csoportban	Igazgató Gyermek védelmi felelős

16.5. Az igazgatói értekezletek rendje

Célja: Az óvoda pedagógusai és működési feladatellátásnak koordinálása, aktuális feladatok ütemezése és előkészítése.

Téma	Felelős	Időpont
A véglegesített munkaterv	Igazgató	Szeptember
A törvényi módosításokból adódó feladatok		
Dokumentumok felülvizsgálata, írásbeliség és gyakorlati korrekció szükség esetén	Igazgató	Október -November
Féléves intézményértékelés	Igazgató	Február
Gyermekek védelmi felelős, családsegítő		
Aktuális feladatok és témák	Igazgató	Április
Tisztasági szemlék tapasztalatai, fejlesztésmód feladatok		
Munkaterv értékelés	Igazgató	Május
a felelősök beszámolnak, megvitatás		
A nevelési év előkészítése, munkaterv javaslatok	Igazgató	Augusztus

16.A NEVELÉS TERVEZÉSE, IDŐKERETEI, AZ OVIKRÉTA, CSOPORTNAPLÓ, A „GYERMEK FEJLŐDÉSÉT NYOMONKÖVETŐ DOKUMENTÁCIÓ” VEZETÉSÉNEK SZEMPONTJAI

A pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése

Az óvoda az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert köteles használni (OviKréta) Nkt. 57.§ (6) bekezdés.

Az óvodapedagógus komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes ismereteit, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezeti lehetőségeket, korlátokat.

Tudatosan tervezi a tevékenység céljának megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési feladatokat.

Módszertani megoldásait változtatatosan, az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza.

A gyermeki tevékenységeket, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.

A gyermeki tevékenységek, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.

Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására (vázlatírás alkalmával meg is jeleníti).

Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében folyamatosan felülvizsgálja.

Pedagógiai célja a pedagógusnak összhangban állnak az OAP- al, és a HPP célrendszerével.

Célszerűen használja az óvodában alkalmazható digitális eszközöket.

Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.

Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

Alkalmazza a differenciálást (az egyes tevékenységek heti terveiben jeleníti meg, ha a pedagógus szükségesnek látja a pedagógiai feladatainak megvalósításához).

Csoportnapló vezetésének szempontjai

Az Ovikréta alkalmazása

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 91.§ rendelkezik azokról a bejegyzésekről, melyeknek kötelezően meg kell jelenni a csoportnaplóban. Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb időszakra (éves terv), és tevékenységekre bontva (heti terv) tervezi, és valósítja meg.

A heti tervnek tartalmazni kell a cél és feladatrendszert, valamint a módszereket.

Az éves nevelési tervek a csoportnapló mellékletét alkotják. A cél és feladatrendszer ismeretében az óvodapedagógus dönt arról, hogy a heti és éves tervben mit tervez.

A csoportnaplóban a nevelés tervezését a feladatrendszer alapján végezzük, rögzítjük a tevékenységeket, a tevékenységekkel összefüggő (képességfejlesztési, képesség felhasználási, pedagógiai) feladatokat. Magát a 4-es feladatrendszert, mint komplex egységet értelmezzük a gyakorlatban, hiszen az óvodai élethelyzeteket, élményeket is komplexen kezeljük. A tervezés tudatossága ugyanakkor megkívánja, hogy az óvodapedagógus az egyes elemek hangsúlyosságát egy-egy tevékenység, helyzet értelmezésekor ismerje.

A tanulás tervezése a komplex foglalkozások rendszerében történik, itt fogalmazzuk meg az adott időszak témakörét, a cél és feladat ismeretében a fejlesztést és a differenciálást konkrét formában. Ezt a csoportnaplóban hetente rögzítjük.

Az óvoda hagyományos ünnepeinek, a csoport ünnepeinek időpontját, illetve az éves munkatervben rögzített, előre tervezett programokat, és a szervezési feladatokat rögzítjük.

„Nevelési – tanulás értékelése” fejezetekbe a Pedagógiai Program alapján évente egy alkalommal rögzítik a feladatok utáni értékelést, melyek a következők:

1. Egészséges életmód alakítása,
2. Érzelmi, erkölcsi, és közösségi nevelés,
3. Anyanyelvi,-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

„A csoport szokásrendszer tervezése” fejezetbe:

1. Gondozás jellegű szokások
2. Szociális-társas szokások
3. Játéktevékenység
4. Munka jellegű tevékenység

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, vezetése és szempontjai

Az anamnézis és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát, mely az óvoda kötelező dokumentumai közé tartozik. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, a gyermek fejlettségét, fejlesztési feladatokat tartalmazza a 20/2012 (VIII.31) EMMI rendeletben foglaltaknak megfelelően.

A konkrét mérési dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének, amely kiinduló alap a gyermekek megismeréséhez,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt,

Az anamnézist az óvodapedagógusok, az erre kialakított, Ovikrétában megtalálható űrlap alapján, az első óvodai évet megkezdő gyermekeknél töltik ki, a szülővel közösen. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációban rögzítik az óvodapedagógusok a gyermekek fejlődését, megfigyeléseiket, méréseiket alapján. A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 63.§-a szerint. Folyamatosan, de minimum évente két alkalommal a mérések után tájékoztatják a szülőt a gyermek fejlődéséről.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- A csoportnapló tartalmazza a szokás- és szabályrendszer tervezését, értékelését, az időkeretek meghatározását, az eseménytervek megfogalmazását, programterveket, illetve a tevékenységi rendszer fejlesztési terveinek kialakítását.
- Az egyéni fejlődési napló tartalmazza a megfigyeléseket, méréseket, a mérési eredményen alapuló egyéni fejlesztési terveket, a családlátogatás tapasztalatait, anamnézist, a szülővel való kapcsolattartás, tájékoztatás tartalmi elemeit.
- Az Ovikréta jelenléti felülete ~~felvételi és mulasztási napló~~, valamint az étkezési nyilvántartás tartalmazza a gyermekek adatainak pontos nyilvántartását, a rendszeres óvodába járást rögzítse, ügyeljen a naprakész vezetésükre.

17. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Törvényi hivatkozás: 20/2012. EMMI rendelet kötelező eszköz-és felszerelési jegyzék

	A	B	2 csoport	C
I.Helyiségek				
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Meglévő törvény szerint	Megjegyzés
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	2	gyógynevelési, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy	2	

		tárolására alkalmas) csoportonként 1		
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatásokat külön kell kialakítani
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	1	
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	0	
10.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	0	
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	0	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	0	

15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül □ a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	0	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	1	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
18.	felöltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
19.	felöltöző mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	0	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
20.	felöltöző WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógy-pedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
21.	felöltöző zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.
24.	felöltöző étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	

28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
29.	földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	0	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
34.				A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.

A	B	2 csoport	C
---	---	-----------	---

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1. Csoportszoba		Meglévő törvény szerint	
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	60	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	60	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülökével.
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	10	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	8	
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	6	
játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	7	
könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	9	

élőszarok állvány	gyermekcsoportonként 1	3	
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	2	
edény- és evőeszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1	
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	7	
2. Tornaszoba			
tornapad	2	4	
tornaszőnyeg	1	3	
bordásfal	2	2	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	1	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	0	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	0	0	A pedagógiai programban foglaltak szerint.
tükör (az asztal szélességében)	1	1	
Asztal	1	3	
Szék	2	8	Egy gyermek, egy felnőtt.
Szőnyeg	1	1	
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	1	
4. óvodapszichológusi szoba	Gyermeklétszám szerint		

	Asztal	1		
	Szék	4		
	Szőnyeg	1		
	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		
	5. Játszóudvar			
	kerti asztal	gyermek-csoportonként 1	0	
	kerti pad	gyermek-csoportonként 2	2	
	Babaház	gyermek-csoportonként 1	2	
	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1	1	
	Takaróháló	homokozónként 1	0	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		
	6. Intézményvezetői iroda			
	íróasztal és szék	1-1	1-2	
	tárgyalóasztal, székekkel	1	0	
	Telefon	1	1	
	Fax	1	1	
	Könyvszekrény	1	0	
	Íratszekrény	1	1	

	Elektronikus adathordozó szekrény	1	0		
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1		
	számítógépasztal és szék	1-1	0		
	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda				
	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)				
	íróasztal és szék	1-1	0		
	Iratszekrény	1	0		
	Telefon	1	0	Közös vonallal is működtethető.	
	számítógépasztal és szék	1-1	0		
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	0		
	8. Nevelőtestületi szoba		0		
	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	0		
	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	4	6	6
	könyvtári dokumentum	500			Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.
	Könyvszekrény	2	1	1	1
	Fénymásoló	1	1	1	1
	Tükör	1	1	0	0
	9. Többcélú helyiség				

	tárgyalóasztal székekkel	1	0			
10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	0				Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva.
11. Gyermeköltöző						
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	48	10-12	73		öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	8				
12. Gyermekmosdó, WC helyiség						
Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	60	10-12	73		
Falitükör	mosdókagylónként 1	0	4	4		
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	60	10-12	73		

	A	B				C
III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK						
egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	60	60	73		fésű, fogkefe, fogmosópohár
tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	4	4	4		ruhakefe, körömkfe, szappantartó
Fésűtartó	csoportonként 1	60	2	3		
Törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	12 60	18 60	21 73		
Abrosz	asztalonként 3	30	18	27		
Takaró	gyermeklétszám szerint 1	60	60	73		

	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3		60	73	
--	----------------------	----------------------------	--	----	----	--

	A	B				C
IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK						
<i>Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel</i>						
	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1	1	
	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	0	0	
	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1	1	ha a mosás helyben történik
	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0			ha a mosás helyben történik
	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	0	1	
	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	0		
	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1	1	
	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1	1	
	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	3			ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
	Hűtőgép	óvodánként 1	2	1	1	
	Porszívó	óvodánként 1	1	1	1	

	A	B				C
V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK						
	1. Játékok, játékeszközök					

(mennyiség eszkőfajtánként)					
kölönféle játékmak (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszkőzei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben				csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével				csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
ének, zene, énekes játékok eszközzei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével				az óvoda pedagógiai programja szerint
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszkőzei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben				az óvoda pedagógiai programja szerint
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben				az óvoda pedagógiai programja szerint
ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével				az óvoda pedagógiai programja szerint
a természeti-emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével				az óvoda pedagógiai programja szerint
munka jellegű tevékenységek eszkőzei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben				az óvoda pedagógiai programja szerint
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök					
Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	0		
magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	3	0		
diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1		
Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	1		

	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	0		az óvoda pedagógiai programja szerint
	hangszer (gyermeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓			az óvoda pedagógiai programja szerint
	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓			sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
	projektor vagy írásvetítő	1	1	1		
A			B			C
VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK						
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet 1			óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		amennyiben étel kiosztása folyik
2.	Elsősegélyláda 1			óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		a közegészségügyi előírások szerint
3.	gyógyszertszekrény (zárható) 0			óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		a közegészségügyi előírások szerint
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha			külön jogszabályban meghatározottak szerint		
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha✓			külön jogszabályban meghatározottak szerint		
6.	tűzoltó készülék✓			az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint		

18.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK:

A pedagógiai program időbeli hatálya

A II-138./2025. (09.12.) határozatszámon elfogadott és jóváhagyott Pedagógiai Program az igazgatójának jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól. Ezzel egy időben hatályát veszti a 2021-ben elfogadott II-135./2021. (11.09.) határozatszámu Pedagógiai Program.

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásoknak megfelelően.

A program felülvizsgálatát, illetve esetleges átdolgozásra való javaslata:

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

Módosítás szabályozása:

- a gyermeket képviselő szülői igény esetén 75%+1 fő
- alkalmazotti közösségi igény esetén 50%+1 fő
- törvénymódosítás (jogszabályváltozás esetén)

A kihirdetés napja: 2025. szeptember

A pedagógiai program személyi hatálya kiterjed

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és pedagógiai munkát közvetlenül segítőkre. Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában. A szülőkre (azon területeken, ahol érintettek).

A pedagógiai program területi hatálya kiterjed

Az óvoda területére. Az óvoda által szervezett- a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra.

Hivatalos példányok található

- Polgármesteri Hivatal
- Óvoda

19.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot egységesen egybeszerkesztette: Dutka Andrea igazgató

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
Dutka Andrea
igazgató

Az óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogával élve a dokumentumról elfogadás előtt véleményt alkotott: az óvoda nevelőtestülete.

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
a Nevelőtestület nevében

Az óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogával élve a dokumentumról elfogadás előtt véleményt alkotott: az óvodában működő Szülői Szervezet.

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
Szülői Szervezet elnöke

A magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez az egyetértési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és megadta a Pusztavacs Községi Önkormányzat.

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
Jóri László
polgármester

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 2.

Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 2025. szeptember 12-én tartott határozatképes rendkívüli nevelőtestületi ülésén át nem ruházható jogkörében 100 %-os igenlő szavazattal II-138./2025. (09.12.) határozatszámom elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
Dutka Andrea
igazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 3.

Az óvoda II-138./2025.(09.12.) számú határozatával elfogadott pedagógiai programját a nevelőtestület képviselőjében döntési hatáskörében II-140./2025.(09.12.) iktató számú határozatával jóváhagyta az intézmény vezetője.

Pusztavacs, 2025. szeptember 12.

.....
Dutka Andrea
igazgató